

LUNDS
UNIVERSITET

Språk- och litteraturcentrum

Översättarutbildningen

EXAMENSARBETE VT 2017
MASTER I ÖVERSÄTTNING
Specialisering i engelska

"Tack!" sa han med ett leende

Om översättningen av anföringsuttryck med
bestämning i hög- och lågprestigelitteratur

Författare:

Nelly Nilsson

Handledare:

Annika Mörte Alling

Sammandrag

I denna uppsats undersöks översättningen av anföringsuttryck med bestämning inom hög- och lågprestigelitteratur. Fokus ligger på anföringsuttryck innehållande anförings verbet *said* som åtföljs av en bestämning av någon form, till exempel ett sättsadverb, eftersom Gellerstam (1996) har formulerat en hypotes om att den här sortens dialogformel har ett lägre stilvärde på svenska än på engelska. Uppsatsen inleds med en genomgång av direkt anföring, anföringsverb och anföringsuttryck med bestämning samt deras möjliga stilvärde, varpå följer en beskrivning av stilråd rörande anföring från engelska och svenska författare, samt normer inom översättning. Därefter följer en presentation av resultatet av undersökningen, vilken utgår från 200 exempel på anföringsuttryck med bestämning ur fem högprestigeromaner och fem lågprestigeromaner. Det blir där tydligt att anföringsuttrycken har omarbetats i mycket hög grad inom lågprestigeromanerna, medan de i högprestigeromanerna har direktöverförts i stor utsträckning. Efter presentationen av resultatet följer en diskussion och sammanfattning, där resultatet i sin helhet samt de möjliga orsakerna till att det ser ut som det gör tas upp och diskuteras.

Nyckelord: direkt anföring, anföringsuttryck, anföringsverb, bestämning, översättning av skönlitteratur, lågprestigelitteratur, högprestigelitteratur

Engelsk titel: "Thank you!" he said with a smile: Concerning the Translation of Reporting Clauses with Modification in High Prestige and Low Prestige Literature

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Bakgrund	5
2.1 Anföring inom skönlitteraturen	5
2.2 Anföringsuttryck	6
2.3 Stilistiska råd från författare	9
2.4 Översättningsnormer	11
3. Material	12
4. Metod	14
5. Resultat	15
5.1 Sättsadverb	17
5.2 Prepositionsfras	20
5.3 <i>Ing</i> -form	22
5.4 Adjektiv	25
5.5 Verblös sats	26
5.6 Kombinationer	28
5.7 Övrigt	30
6. Diskussion och sammanfattning	32
Referenser	36
Bilaga: Samtliga exempel ur de tio romanerna	38

1. Inledning

När en skönlitterär roman ska översättas till ett annat språk är det en mängd olika saker som översättaren behöver överväga utöver de faktiska orden och meningarna, och en av de sakerna är att olika kulturer har olika traditioner för berättande. Detta kan ta sig uttryck i större övergripande berättartekniker, men det kan också ta sig form i små språkliga uttryckssätt, såsom hur en replik introduceras i texten. Anföringsuttryck kan verka vara en smärre detalj i en större helhet, men Gellerstam (1996) menar att det finns en tydlig skillnad mellan hur anföringssatser utformas på engelska och på svenska. I sin undersökning lyfter Gellerstam (1996:23) främst fram dialogformeln ”DIREKT ANFÖRING, sade han/hon + SÄTTSADVERBIAL/PREDIKATIV” som ett exempel på hur anföringsuttryck ser olika ut i engelskspråkiga kulturer och svensk kultur. En anföringssats enligt denna formel skulle till exempel kunna se ut som följer: ”Aldrig igen”, sa hon föraktfullt. Gellerstam (1996:26) lägger fram hypotesen att anföringssatser av denna sort, som i denna uppsats framöver kommer att benämnas anföringsuttryck med bestämning, inte har något specifikt stilvärde i engelskan och därmed förekommer i all sorts skönlitteratur, medan den på svenska har en klang av lågprestigelitteratur och undviks av svenska högprestigeförfattare.

Frågan är huruvida denna skillnad i berättartradition påverkar översättningen av anföringsuttryck i engelskspråkiga romaner till svenska. Eftersom Gellerstam (1996) menar att formeln har ett stilvärde i svensk berättarkonst kommer materialet att innefatta exempel både från högprestigelitteratur och lågprestigelitteratur, vilket möjliggör en jämförelse mellan översättningsmetoder inom de olika fälten. Den huvudsakliga fråga som undersökningen utgår från är därmed: Hur hanterar översättare av högprestigelitteratur respektive lågprestigelitteratur anföringsuttryck där anförings verbet *said* kombineras med en eller flera bestämmningar till verbet eller subjektet? Eftersom materialet inte kan vara särdeles omfattande i en studie av denna storlek kommer jag inte att kunna dra några stora generaliserande slutsatser från resultatet, men undersökningen borde ge en intressant inblick i hur anföringsuttryck översätts och ge ett tillfälle att undersöka huruvida Gellerstams (1996) hypotes stämmer.

Uppsatsen inleds med en teoretisk bakgrund där olika sorters anföring och deras funktioner inom engelska och svenska skönlitterära texter beskrivs, åtföljt av ett avsnitt om vad blivande författare får för råd angående anföring från böcker om skrivande samt ett om översättningsnormer generellt och inom skönlitteratur. Därefter, i kapitel 3, redovisas materialet som har använts i undersökningen och varför just detta har valts ut. I kapitel 4 diskuteras metoden för undersökningen och hur analysen av resultatet har strukturerats. Därefter följer en

genomgång av resultatet i kapitel 5, där större tendenser men även enskilda exempel diskuteras. Slutligen, i kapitel 6, diskuteras vad resultatet som helhet kan innebära, främst ur ett översättningsperspektiv men även ur ett mer generellt språkligt perspektiv, och sedan ges en sammanfattning av vad undersökningen gett och hur den skulle kunna leda vidare till nya tankar och ny forskning.

2. Bakgrund

Även om dialogens roll och form inom skönlitteraturen kan tyckas självklar och tydlig finns det en mängd olika sätt som en författare kan förmedla sina romanfigurers tal på, och den här studien är främst fokuserad på ett av dessa sätt. Därmed kommer detta kapitel att inledas med en bredare introduktion till området för att sedan smalna ner till just den dialogformel som undersöks i uppsatsen.

2.1 Anföring inom skönlitteraturen

Man brukar tala om två huvudsakliga framställningsformer som förekommer inom skönlitterära texter: dialog, det vill säga repliker, och berättelse, som även kallas relation (Lindqvist, 2005:148; Fludernik, 2005:559). Förutom att återge romanfigurernas tal och på så sätt ge dem en röst, har dialogen funktionen att bygga upp deras karaktär och föra handlingen vidare (Thomas, 2005:105). När en författare skriver repliker kan han eller hon göra detta på ett antal olika sätt, det vill säga med olika sorters anföring, men just hur många sorters anföring det finns råder det olika uppfattning om. Till exempel menar Leech & Short (2007:255–260) att det finns fem stycken, nämligen *direct speech*, *free direct speech*, *indirect speech*, *free indirect speech*, samt *the narrative report of speech acts*, medan Liljestränd (1983:1) lägger fram tre stycken, det vill säga *direkt anföring*, *indirekt anföring* och *dold anföring*. Dessa termer överlappar naturligtvis varandra till viss del och utgår alla från de två mest grundläggande formerna direkt och indirekt anföring. Direkt anföring, vilket är den form som denna studie utgår ifrån, innebär att den talandes ord citeras ordagrant och att själva repliken är grammatiskt skild från anföringssatsen som introducerar den (Leech & Short, 2007:255–256; Liljestränd, 1983:1; Banfield, 1982:25–26), som i följande exempel: ”Jag bryr mig inte”, sa Maria. I indirekt anföring återges däremot inte den talandes ord precis som de sades och repliken hamnar i en bisats som är tydligt kopplad till anföringssatsen (Leech & Short, 2007:255–256; Liljestränd, 1983:1; Banfield, 1982:25–26), som i följande exempel: Maria sa att hon inte brydde sig. Som synes har det skett en mängd förändringar i övergången från direkt till indirekt anföring, bland

annat har det inträffat ett skifte från första persons till tredje persons pronomen, tempus i replik och anföringssats har blivit desamma och anföringstecknen har fallit bort.

När någon föreställer sig dialog är troligtvis det första de tänker på just direkt anföring, och med tanke på att detta är den mest frekvent förekommande anföringssorten i skönlitteratur är detta inte så märkligt (Leech & Short, 2007:268; Liljestrand, 1983:14). Leech & Short (2007:268) menar att direkt anföring är normen för återgivande av tal och att den därför fungerar som en grund för all annan anföring. Liljestrand (1983:14) lägger även till att den erbjuder flest möjligheter till variation för författaren, medan den samtidigt kräver mycket skicklighet från hans eller hennes sida. Det är även endast denna anföringstyp som tillåter talarens röst att komma fram obehindrad och oförvrängd, eftersom all indirekt anföring är en filtrering genom någon annans röst, i skönlitteratur i många fall av berättaren (Banfield, 1982:54). Ju längre bort dialogen är från direkt anföring, desto längre bort rör sig texten från talaren och gör plats för någon annans attityd eller åsikter om det som sagts, vilket till exempel kan visas genom ironiska formuleringar från berättarrösten. Författaren kan därför styra hur mycket en romanfigur ska få tala i egen rätt, och därigenom påverka hur nära läsaren kommer personen och sympatiserar med honom eller henne (Leech & Short, 2007:268–269). Det är dock inte alltid genast tydligt om en replik faller inom direkt anföring eller en annan anföringstyp, särskilt inte inom modern prosa, eftersom varken anföringstecken eller anföringssats är någonting som måste åtfölja en direkt anföring (Banfield, 1982:65–68). En författare kan till exempel även markera att någon säger något bara genom att sätta repliken på en egen rad, lägga in talrelaterade signaler (såsom verbet *avrådde* och dylikt) i föregående mening och sätta romanfigurens namn åtföljt av kolon innan yttrandet (Liljestrand, 1983:15–18). Leech & Short (2007:258–259) nämner även att vissa författare använder direkt anföring på ett otydligt sätt som ett stilknep, såsom till exempel Hemingway och Dickens.

2.2 Anföringsuttryck

Dialog introduceras ofta i skönlitteratur med hjälp av ett anföringsuttryck, som tekniskt sett är en del av relationen till skillnad från själva anföringen (Liljestrand, 1983:173; Tegelberg, 2000:118; Thomas, 2005:105). Anföringsuttryck kan placeras initialt, medialt eller finalt, det vill säga före, i mitten av eller efter repliken (Tegelberg, 2000:118; Liljestrand, 1983:177; Banfield, 1982:42). När en anföringssats placeras initialt på svenska måste den åtföljas av ett kolon (Tegelberg, 2000:118; Liljestrand, 1983:177), som till exempel *Han sa: "Jag måste gå."*, men detta verkar inte vara fallet på engelska. Genom att använda ett anföringsuttryck signalerar författaren att det är någon som talar samt vem denne någon är, och han eller hon kan även

lägga till ytterligare information utöver detta (Liljestrand, 1983:173). På detta sätt fungerar anföringsuttryck som en slags scenanvisning. De kan utöver att ge information om hur någon säger något eller hur de agerar när de säger det även visa hur författaren vill att läsaren ska se på dialogen eller romanfiguren som talar (Thomas, 2005:105). Leech & Short (2007:258) menar att det är svårt att lägga in extrainformation i ren dialog och att en författare därmed nästan är tvungen att använda anföringsuttryck om han eller hon vill göra detta.

Den enklaste formen av anföringsuttryck består endast av ett anföringsverb och ett pronomen eller namn, och kombinationen *sa(de) han/hon* är troligtvis den mest grundläggande formen av anföringssats. Inom svensk forskning på området har det dock blivit tydligt att det anses monotont och stereotypiskt att använda *sa(de)* vid varenda direkt anföring och att många svenska författare därför väljer att variera sin anföring med hjälp av olika sorters verb (Björck, 1953:118; Tegelberg, 2000:120; Gellerstam, 1996:14). Hur man exakt ska kategorisera dessa olika sorters anföringsverb verkar dock inte vara något man gemensamt kommit fram till än, eftersom de flesta som forskar på området lägger fram sina egna kategoriseringsmodeller. Tegelberg (2000:121, 123) nämner denna oenighet och menar att detta är ett tillstånd som troligtvis alltid kommer att råda när det gäller anföringsverb, eftersom det helt enkelt är omöjligt att vara precis när det kommer till semantiska skillnader och att gränsfall alltid kommer att finnas. I denna studie kommer anföringsverben diskuteras utefter Tegelbergs (2000:121–123) kategorier, eftersom dessa är de mest aktuella för närvarande och dessutom är relativt detaljerade utan att vara alltför intrikata och mångtaliga. Tegelbergs (2000:121) fem kategorier ser ut som följer:

- 1) Rena yttrandeverb
- 2) Tonalitetsverb
- 3) Aspektuella verb
- 4) Modalitetsverb
- 5) Indirekta verb

Under kategori 1) faller de verb som inte ger någon information utöver att något yttras, bland vilka *sa(de)* är det mest typiska. Tonalitetsverben 2) ger utöver att något yttras även information om rösten, det vill säga hur yttrandet låter. Verb som *viska* och *skrika* är typiska för denna kategori, vilken är relativt stor inom svenska språket. Kategori 3) utgörs av verb som dels ger information om att något yttras, dels meddelar någonting om dialogens struktur och flöde. Däribland är verb såsom *började*, *avbröt* och *slutade* typiska exempel. Modalitetsverb 4) uttrycker förutom ett yttrande även en modal idé, ofta i form av en avsikt. Härunder faller verb som *varnade*, *försäkrade* och *tröstade*, och även denna kategori är relativt stor inom svenska.

Den sista kategorin, indirekta verb, är den enda som inte i egentlig mening indikerar att ett yttrande gjorts men ändå används för att signalera detta. Bland de vanligare exemplen finns verb såsom *log* och *gäspade*, men de kan även vara långt mer originella, vilket gör att de ofta får en starkt stilistisk prägel. Generellt finns det goda möjligheter för svenska författare att använda sig av indirekta verb i sina anföringsuttryck (Tegelberg, 2000:122–123).

Det bör dock sägas att *sa(de)* fortfarande är det mest förekommande anförings verbet inom svensk skönlitteratur, även om det finns många sätt för en författare att variera sina verb (Liljestränd, 1983:181). Dessutom har just känslan av monotoni och stereotypi i *sa(de)* lett till att vissa författare uteslutande använder detta verb som ett stilgrepp för att ge en mer dokumentarisk känsla, troligtvis efter att ha inspirerats av amerikanska författare såsom Hemingway (Björck, 1953:118; Gellerstam, 1996:14). Några kommentarer om stereotypi kring rena yttrandeverb såsom *said* har inte gått att finna i den engelska litteraturen, och detta tyder därmed på en högre tolerans för upprepning av samma anföringsverb till följd av en litterär tradition.

Ett annat sätt att variera anföringsuttryck är att bygga ut dem med hjälp av olika former av bestämningar, som exempelvis sättsadverb, prepositionsfraser och bisatser (Gellerstam, 1996:23–24; Tegelberg, 2000:148; Liljestränd, 1983:181, 190), som i följande exempel: ”Hej, hej”, sa han *glatt*. Enligt Gellerstam (1996:26) är bestämningar av denna form någonting som har förts in i svenskan genom översättningar av engelska romaner som tillhör vad han kallar ”andrarangslitteraturen”, vilket har lett till att svenska författare och läsare associerar bestämningar med den sortens litteratur. Gellerstam (1996:23–26) menar även att det främst är det rena yttrande verbet *sa(de)* i kombination med en eller flera bestämningar som har denna stilistiska prägel på svenska, och han presenterar detta i form av en dialogformel: DIREKT ANFÖRING, sade han/hon + SÄTTSADVERBIAL/PREDIKATIV. Enligt Gellerstam (1996:26) har dock denna dialogformel inte samma stilistiska värde på engelska som på svenska, eftersom den används av både ”goda” engelska författare och de som skriver ”andrarangslitteratur”, vilket därmed pekar på att engelska och svenska berättartekniker skiljer sig åt på denna punkt.

Problemet när det kommer till forskning om anföringsuttryck vid direkt anföring är att det inte har gjorts speciellt mycket, eftersom det mesta av forskningen på området berör *free indirect discourse* (Londen, 1989:128; Fludernik, 2005:562), och den forskning som finns börjar nu dessutom bli något föråldrad. Eftersom alla språk är i ständig förändring, liksom litterära stilar, finns det en möjlighet att konventionerna runt anföringsuttryck, och anföringsverb och bestämningar med dem, har förändrats sedan den existerande forskningen

publicerades. Detta gäller även för Gellerstams (1996:18, 26) hypoteser om anföringsuttryck med bestämmingar, i synnerhet eftersom det material han undersökte hämtades från romaner som publicerades på 1970-talet. Därmed är det osäkert om denna studie kommer att visa på samma resultat som tidigare forskning eller om den kommer att visa nya tendenser som har uppstått under de senaste årtiondena. Om Gellerstam (1996) har rätt i att anföringsuttryck med bestämming är någonting som svenska författare och läsare associerar med lågprestigelitteratur bör detta innebära att översättare av högprestigelitteratur omarbetar den sortens anföring i större utsträckning än vad översättare av lågprestigelitteratur gör.

2.3 Stilistiska råd från författare

Utöver att se till vetenskapliga undersökningar av anföringsuttryck kan det även vara intressant att se vad framgångsrika och yrkesutövande författare anser om dialogformeln, eftersom detta ger en inblick i hur personer som arbetar med berättartekniker dagligen resonerar om hur man bör och inte bör hantera anföringsuttryck. Om man ser till författare som skriver på engelska så har till exempel Stephen King (2001) och Elizabeth George (2004) tagit upp detta ämne i sina respektive guideböcker till blivande författare. I sin bok *Att skriva: en hantverkarens memoarer* (2001:112) tar King främst upp bestämmingar i form av adverb och insisterar på att det bästa är att undvika dessa i anföringsuttryck hur mycket den blivande författaren än känner att de behövs. King (2001:112–113) ger exempel på anföringsuttryck med och utan bestämming som ett sätt att argumentera för sparsammare anföringssatser, och även om majoriteten innehåller adverb förekommer även ett med en prepositionsfras. Den teknik som istället förespråkas är att så långt det går endast använda den grundläggande formeln *sa(de) han/hon*, eftersom King (2001:112–113) även menar att alternativa anföringsverb till *sa(de)* är ett tecken på dåligt skriven prosa. I boken *Skriv på!* råder även George (2004:144–145) blivande författare att hålla sig till *sa(de) han/hon*, eftersom hon menar att alternativa anföringsverb drar åt sig onödig uppmärksamhet medan det enkla verbet *sa(de)* glider förbi obemärkt. Även i denna bok avråds det från användningen av adverb som bestämming, men med en lite mer förlåtande ton (George, 2004:145). Det budskap som George (2004:144–145) främst förmedlar är att replikerna ska vara talande nog i sig själva för att läsaren naturligt ska föreställa sig hur de sägs, vilket betyder att utbyggda anföringsuttryck leder till att läsaren fokuserar mer på anföringssatsen än på vad som sägs i repliken. Dessa två författare ger i och med sina åsikter en annan bild av hur anföringsuttryck med bestämming ses än vad Gellerstam (1996:26) menar är fallet i engelskspråkiga kulturer. Huruvida detta är en allmänt utbredd åsikt bland författare kan inte sägas endast baserat på dessa två inlägg, men de ger en intressant inblick i frågan.

Vad gäller svenska författare har både Göran Hägg (2004) och Elisabet Norin (2011) åsikter om bestämningar i anföringsuttryck. I sin bok *Nya författarskolan* tar Hägg (2004:128–129) upp anföringsuttryck med bestämning under kapitlet *Klichéer*. Även här är det bestämningar i form av adverb som det starkt avråds från, dock med en åtföljande kommentar om vilka adverb som helst bör undvikas: ju abstraktare ett adverb är, desto löjligare och mer klichéartat blir det (Hägg, 2004:128). Till skillnad från King och George menar dock Hägg (2004:128–129) att ett alternativ om man känner att *sa(de) han/hon* blir för monotont är att använda sig av alternativa anföringsverb. Detta bör man dock inte göra alltför ofta, och verben bör heller inte förklara det som sägs, vilket betyder att en blivande författare till exempel inte bör använda *skämtade* som anföringsverb när en romanfigur säger något lustigt (Hägg, 2004:128–129). I boken *3 enkla regler – finns inte* tar även Norin (2011:215, 255) upp anföringsuttryck med bestämningar som något som bör undvikas och ger exempel på detta i form av en anföringssats med adverb. Norin (2011:255) menar att adjektiv och adverb till stor grad är överflödiga och störande för läsningen, och att en god prosatext bör gestalta det som händer istället för att skriva det rätt ut, eftersom det gör att läsaren får en bättre upplevelse. För att undvika ”tyngande sägessatser” bör därmed replikerna vara så talande i sig själva att ingen vidare förklaring behövs för att läsaren ska förstå hur de sägs (Norin, 2011:215). Ingenting om alternativa anföringsverb nämns dock. Häggs och Norins åsikter om ämnet förstärker därmed Gellerstams (1996) hypoteser om att anföringsuttryck med bestämning är något som anses vara en dålig berättarteknik på svenska, men i likhet med King och George kan dessa två författare inte agera som norm för Sveriges alla författare och läsare.

Det dessa fyra författare visar genom sina råd är att det i åtminstone någon utsträckning råder en viss skepsis till anföringsuttryck med bestämning i båda kulturerna, och att detta i synnerhet gäller bestämningar i form av adverb. Eftersom det endast är King som visar på ett misstykke för någon annan sorts bestämning, i det här fallet en prepositionsfras, går det egentligen inte att säga någonting om hur författare ser på andra former av bestämningar. De generella råden om att endast använda *sa(de) han/hon* eller att variera sig med alternativa anföringsverb indikerar dock att dessa troligtvis inte heller skulle värderas särdeles högt i deras ögon. Den enda skillnaden mellan berättartraditioner på engelska och svenska som går att skönja ur dessa åsikter är attityden till alternativa anföringsverb, vilket stämmer överens med Tegelbergs (2000:122–123) iakttagelser om att det finns goda möjligheter för författare att använda sig av dessa på svenska. Huruvida detta är något som kommer att speglas i resultatet av denna undersökning återstår att se.

2.4 Översättningsnormer

Inom översättningsvetenskapen brukar man tala om att det finns rådande översättningsnormer inom specifika språk och kulturer, det vill säga generella värderingar och idéer om vad som anses vara tillåtet eller rätt när det kommer till att översätta (Toury, 2012:63). Detta betyder dock inte att alla texter inom en språklig eller kulturell grupp översätts utifrån exakt samma normer, eller att alla normer är lika tvingande för varenda text, utan Toury (2012:66, 76) menar att subgrupper inom en större grupp kan följa olika normer, till och med motstridiga sådana. Subgrupperna ingår ofta i ett hierarkiskt system, och deras olika normer kan till exempel visa sig i val av övergripande strategi, det vill säga om det främst är adekvansinriktad eller acceptansinriktad översättning som eftersträvas (Toury, 2012:76, 79). Eftersom översättning i slutändan utförs av en enskild person, åtminstone i de allra flesta fall, påpekar Toury (2012:68, 89) dock att en översättning alltid är en slutprodukt av normer blandat med en enskild översättares stil och val, och att en översättare aldrig kan vara helt systematisk och genomgående i en översättning även om detta är målet. Det är därmed inte möjligt att få fram obestridliga bevis för specifika normer, även om det är fullt möjligt att se mer eller mindre klara mönster som orsakats av dem (Toury, 2012:70–71).

Vad gäller normer inom svensk översättning av hög- och lågprestigelitteratur kommer Lindqvist (2005) fram till ett antal slutsatser i sin undersökning av ämnet. Översättningarna inom högprestigelitteraturen präglas av en adekvansinriktad strategi, vilket bland annat innebär att måltexten ligger nära källtexten både när det kommer till matrisnormen, syntaktiska strukturer och den personliga stil som författaren har i sitt skrivande (Lindqvist, 2005:174–176). Översättningarna inom lågprestigelitteraturen är däremot präglade av en acceptansinriktad strategi, vilket bland annat innebär att översättarna inte alltid håller sig till matrisnormen, att de inte alltid försöker ligga nära den syntaktiska strukturen i källtexten och att de inte strävar efter att efterlikna författarens personliga stil (Lindqvist, 2005:179–182). Dessa skillnader beror på en mängd olika faktorer, men brotten mot matrisnormen inom lågprestigelitteraturen har troligtvis i många fall uppstått på grund av instruktioner från förlaget att skära bort 20 % av det totala innehållet under översättningsarbetet (Lindqvist, 2005:179), vilket möjligtvis även är något som kommer att visa sig i resultatet i denna studie. Huruvida dessa övergripande normer har påverkat översättningen av anföringsuttryck med bestämning återstår dock att se i resultatet.

3. Material

Det material som ligger till grund för denna undersökning har hämtats ur tio engelska romaner samt deras översättningar till svenska, varav fem tillhör kategorin högprestigelitteratur och fem tillhör kategorin lågprestigelitteratur. För att resultatet ska bli så generaliserbart som möjligt i en undersökning av denna storlek är de valda böckerna skrivna av tio olika författare och översatta av tio olika översättare. Genom att undersöka olika författare och översättare minimeras risken dels att författarens personliga stil påverkar materialet som ska undersökas, dels att översättarens personliga stil och översättarvanor påverkar resultatet som helhet. Givetvis går det inte att fullständigt undvika att dessa faktorer påverkar resultatet eftersom det endast är tio romaner som undersöks, men detta gör åtminstone att det finns en så stor spridning som möjligt.

Romanerna blev valda utefter ett antal kriterier, varav det första var att fem skulle tillhöra högprestigelitteraturen och fem tillhöra lågprestigelitteraturen. Eftersom termer som högprestigelitteratur och lågprestigelitteratur är relativt odefinierade och ibland används subjektivt hade det varit svårt att avgöra huruvida en enstaka bok kunde klassas som tillhörande den ena eller andra kategorin endast utifrån information om boken och författaren. Därför satte jag upp specifika riktlinjer att gå efter i urvalet. Vad gäller högprestigelitteraturen valdes böckerna ut utifrån en lista av böcker som vunnit Bookerpriset, eftersom prestigefyllda litteraturpris delas ut till böcker som bör anses vara av hög kvalitet. Inledningsvis var tanken att välja böcker från nobelprisvinnare eftersom detta är ett mycket känt och hyllat litteraturpris, men i samband med de andra kriterierna för materialinsamlingen visade sig detta svårt att genomföra. Istället användes därför Bookerpriset, vilket anses vara ett av de mest prestigefyllda brittiska litteraturprisen (Man Booker Prize for Fiction). Riktlinjen för lågprestigelitteraturen baserades på Lindqvists (2005:38–39) definition av denna sortens böcker, det vill säga seriebundna populärpocketböcker som givits ut på ett masslitteraturförlag. Exempelmaterialet för lågprestigelitteraturen plockades från HarperCollins Nordics hemsida, närmare bestämt från deras Harlequinserie Romantik, som faller inom genren *romance*.

Utöver hög- och lågprestige var även ett av kriterierna att samtliga böcker skulle vara skrivna av brittiska författare. Eftersom det finns en möjlighet att det råder olika traditioner för direkt anföring i olika språkvarianter inom det engelska språket är detta ännu ett sätt att förhindra att författarnas stil påverkar resultatet för mycket. Om alla författare kommer från samma språkvariant är det nämligen större chans att de åtminstone delvis styrs av samma norm när det kommer till anföring. Att studera anföring i flera språkvarieteter hade varit alltför omfattande i

en studie av den här storleken och hade troligtvis bidragit till att resultatet blivit för spretigt för att några slutsatser skulle kunna dras. Ett tredje kriterium var att samtliga romaner skulle vara skrivna efter år 2000, så att det slutgiltiga resultatet skulle säga någonting om hur översättningsnormerna ser ut i nutid. Som tidigare nämnts råder det brist på aktuell forskning inom detta område, vilket innebär att de romaner som senast undersöktes är publicerade på 1970-talet (Gellerstam, 1996:21). Genom att endast undersöka romaner som getts ut efter 2000 bör denna studie ge en mer uppdaterad inblick i hur anföringsuttryck översätts till svenska och huruvida detta har förändrats de senaste 30 till 40 åren. De romaner som använts i denna undersökning är som följer:

Titel	Författare	Översättare	Förkortning
Wolf Hall	Hilary Mantel	Jesper Högström	H1
The Sweetest Dream/ Ljuvaste dröm	Doris Lessing	Inger Johansson	H2
The Line of Beauty/ Skönhetens linje	Alan Hollinghurst	Ola Klingberg	H3
Two Years Eight Months and Twenty-Eight Nights/ Två år, åtta månader och tjugoåtta nätter	Salman Rushdie	Peter Kihlgård	H4
The Buried Giant/ Begravd jätte	Kazuo Ishiguro	Rose-Marie Nielsen	H5
A Bride Worth Millions/ Bröllopschocken	Chantelle Shaw	Olga Brinkborg	L1
SOS: Convenient Husband Required/ Äkta man sökes	Liz Fielding	Mia Magnusson	L2
A Mistletoe Proposal/ En vinterförlovning	Lucy Gordon	Gunilla Mattsson	L3
Her Nine Month Confession/ Hjärtats dolda kammare	Kim Lawrence	Christina Mansicka	L4
Jess's Promise/ Kärleken är blind	Lynne Graham	Ulrika Stanley	L5

Bokstäverna H och L som används i förkortningarna står för högprestigelitteratur respektive lågprestigelitteratur, och tanken är att dessa ska underlätta diskussionen av resultatet.

Ur varje roman har 20 exempelmeningar valts ut, vilket betyder att 200 anföringsuttryck med bestämning samt deras översättningar har studerats. För att underlätta insamlingen av exempel och undvika gränsfall mot andra typer av anföring har endast meningar med direkt anföring som markeras med anföringstecken använts, vilket i dessa fall främst var i form av enkla eller dubbla citattecken. Därmed har anföringar som till exempel bara markeras med hjälp av ny rad eller en rollfigurs namn åtföljt av kolon inte tagits med i denna undersökning. Eftersom Gellerstams (1996) hypotes endast rör kombinationer av bestämningar och anförings verbet *said* har anföringsuttryck där bestämningarna knyter tillbaka till något annat anföringsverb, såsom till exempel *asked*, *smiled* eller *shouted*, inte tagits med i materialet. Utöver dessa kriterier styrdes inte urvalet av några andra riktlinjer, utan det var helt enkelt de 20 första exempel av anföringsuttryck med bestämning som gick att finna i böckerna som samlades in. Huruvida anföringsuttrycket stod i preteritum eller presens påverkade inte heller urvalet, eftersom detta inte bör ha påverkat översättningen i någon större grad. Anföringsuttryckets position i den grafiska meningen var inte heller något som vägdes in, vilket betyder att det finns exempel på både initiala, mediala och finala anföringssatser i materialet.

Eftersom materialet för och omfattningen av denna studie är så pass begränsade kommer den som sagt inte att kunna resultera i några stora och generella mönster. Därför bör den framför allt ses som en pilotstudie som kan ge en fingervisning om anföring i översättning till svenska och som skulle kunna väcka intresse för vidare forskning. Det bör även poängteras att det finns en risk att vissa exempel har missats under insamlingen från romanerna, eftersom det hela skedde manuellt och anföring ibland är insprängd på oväntade ställen i romantexter. Om några fall av anföringsuttryck med bestämning inte finns med bör detta dock inte påverka resultatet i någon vidare utsträckning, eftersom valet att ta de 20 första exemplen gjordes för att underlätta insamlingen och inte för att anföringen i början av böckerna på något sätt är annorlunda än den längre fram.

4. Metod

Analysen av materialet har gjorts med både kvantitativa, kvalitativa och komparativa inslag. Eftersom materialet är begränsat till 200 exempel hade enbart en kvantitativ analys inte resulterat i en tillräckligt intressant diskussion, och därför har vissa exempel och aspekter i översättningarna även studerats och diskuterats. Det komparativa inslaget består av en jämförelse mellan de olika metoder som högprestigeöversättare och lågprestigeöversättare använder i sitt arbete och i hur hög grad dessa skiljer sig åt alternativt överlappar varandra. På

detta sätt har sedan resultatet kunnat jämföras med Gellerstams (1996) hypotes om att anföringsuttryck med bestämning främst används i lågprestigelitteratur i Sverige.

För att strukturera analysen och göra materialet överskådligt har exemplen delats in i kategorier utifrån bestämningens grammatiska form i källtexten (KT). Detta resulterade i sju kategorier:

1. Sättsadverb

Rose said sourly, ‘We’re all sorry about Kennedy, aren’t we?’ (H2, 47)

2. Prepositionsfras

‘Sorry,’ he said, with a hint of humour. (H3, 31)

3. *ing*-form

‘No problem,’ she said, schooling her voice to control it. (L5, 2079)

4. Adjektiv

‘I should send you,’ the cardinal says, jolly. (H1, 27)

5. Verblös sats

‘Thanks, but it’s probably nothing,’ she said, her laugh brittle. (L4, 1095)

6. Kombination

‘Here,’ Luca said gruffly, pushing a tissue into her hands. (L1, 29)

7. Övrigt

She was taken aback when he said, almost accusingly, ‘You smell of something...flowers...?’ (L4, 765)

Inom dessa kategorier har jag sedan studerat närmare vad som skett i översättningarna och fastställt om översättarna valt att hålla sig till samma grammatiska form, om de övergått till en annan kategori, om de bytt ut anförings verbet till ett annat etc. Därefter blev det möjligt att avgöra huruvida man kan se några specifika tendenser inom högprestige och lågprestige och hur mycket översättningsnormerna inom dessa två områden skiljer sig åt.

5. Resultat

Som nämnts ovan fokuserar analysen främst på de olika grammatiska kategorierna och hur översättarna har hanterat dem. Den totala fördelningen av kategorierna i romanerna samt i hög- respektive lågprestigelitteraturen ser ut som följer:

Kategori	H	L	Totalt
Sättsadverb	29 (29 %)	52 (52 %)	81 (40 %)

Prepositionsfras	20 (20 %)	6 (6 %)	26 (13 %)
Ing-form	17 (17 %)	10 (10 %)	27 (14 %)
Adjektiv	6 (6 %)	1 (1 %)	7 (4 %)
Verblös sats	2 (2 %)	4 (4 %)	6 (3 %)
Kombination	22 (22 %)	18 (18 %)	40 (20 %)
Övrigt	4 (4 %)	9 (9 %)	13 (6 %)

Tabell 1. Antal förekomster inom de olika kategorierna i KT.

Utifrån tabell 1 kan man tydligt se att det redan finns förhållandevis stora skillnader mellan vilken sorts bestämning som används inom hög- och lågprestige på källspråket. Den första tendensen som genast blir mycket tydlig är att bestämningar i form av sättsadverb är de absolut vanligaste inom både hög- och lågprestigelitteratur, i synnerhet inom lågprestigeromanerna där de utgör mer än hälften av exemplen som samlats ihop. Det är dessutom tydligt att bestämningarna varierar i högre grad inom högprestigeromanerna, även om samtliga kategorier går att finna på båda sidorna av spektrumet.

Utöver detta har det dock även varit möjligt att göra ett par iakttagelser ur ett bredare perspektiv, varav de tre mest intressanta går att se i följande tabell:

Avvikelser	H	L	Totalt
Ingen bestämning	4 (4 %)	38 (38 %)	42 (21 %)
Omarbetning	48 (48 %)	86 (86 %)	134 (67 %)
Alternativt verb	10 (10 %)	52 (52 %)	62 (31 %)

Tabell 2. Generella avvikelser från dialogformeln inom hög- och lågprestigelitteraturen i MT.

Den första iakttagelsen av intresse rör bestämningarna, eller rättare sagt avsaknaden av dem. Enligt Gellerstam (1996) bör översättarna vilja arbeta bort dessa för att göra måltexterna (MT) så idiomatiska som möjligt på svenska, speciellt vad gäller högprestigelitteraturen, men i denna studie har det visat sig inte vara fallet. Inom högprestigelitteraturen har 4 av 100 stycken bestämningar inte överförts till MT, medan 38 av 100 inte har överförts inom lågprestigelitteraturen. Detta tyder på att översättarna av högprestigeromanerna inte har försökt röra sig bort från anföringsuttryck med bestämning i någon större utsträckning, utan har valt att behålla denna dialogformel i de absolut flesta fall. Översättarna av lågprestigelitteraturen verkar däremot ha varit mer aktiva med att arbeta bort bestämningarna, vilket inte bör ha varit fallet

om Gellerstams (1996) hypotes om att anföringsuttryck med bestämning fördes in i svenskan genom denna sortens romaner stämmer. Om så var fallet borde de i mycket större utsträckning ha överfört bestämningarna, eftersom dessa då skulle vara vanliga i denna sortens romaner.

Att siffrorna för borttagna bestämningar är låga betyder dock inte att översättarna alltid har överfört anföringsuttrycken precis som de är. Sett till exempel där översättaren har valt att omarbeta anföringsuttrycket går det att finna 48 avvikande anföringsuttryck i högprestigelitteraturen och 86 i lågprestigelitteraturen. Detta visar att översättarna i ganska stor utsträckning, i synnerhet vad gäller de som översätter romanerna inom lågprestigelitteraturen, känner sig fria nog eller känner att de behöver ändra vissa anföringsuttryck, även om detta inte alltid resulterar i att bestämningen tas bort. Huruvida detta beror på en medvetenhet om hur anföringsuttryck generellt ser ut på svenska eller om det rör sig om andra faktorer kommer att diskuteras närmare under de olika grammatiska kategorierna.

Slutligen var det även intressant att se på själva anförings verbet och om översättarna valde att använda något annat än det rena yttrande verbet *säga*, speciellt med tanke på att Gellerstam (1996) menar att det är just kombinationen *säga* + bestämning som stör svenska författare och läsare. Som framgår av tabell 2 är högprestigeöversättarna även i detta fall återhållsamma, då det endast gick att finna 10 alternativa anföringsverb till *säga*, medan lågprestigeöversättarna var mer aktiva med 52 alternativa anföringsverb. Ibland har ändringen av anförings verbet även lett till att bestämningen fallit bort, två fall i högprestigelitteraturen och 20 i lågprestigelitteraturen, vilket antyder att översättarna ville arbeta bort bestämningen snarare än verbet *säga*. Dock har bestämningen överförts i de allra flesta fall, åtta av tio i högprestigelitteraturen och 32 av 52 i lågprestigelitteraturen, vilket pekar mot att översättarna känner något sorts behov av att undvika *säga* i kombination med bestämningar alternativt att mer generellt variera anföringsverben i texten. Rörande vilken sorts anföringsverb som *säga* byttes ut mot gick det inte att se några markerade tendenser för en eller två av sorterna i hela materialet. Inom högprestigelitteraturen var det flest tonalitetsverb och indirekta verb, medan modalitetsverben stod för majoriteten inom lågprestigelitteraturen. Utöver det var det en ganska jämn spridning över alla verbsorterna, och samtliga av dem fanns i exempel både med och utan bestämning.

5.1 Sättsadverb

Bland exemplen som samlades in för den här studien är de som innehåller ett sättsadverb absolut flest, då de utgör 29 % av exemplen från högprestigelitteraturen och 52 % av de från

lågprestigelitteraturen. Hur exemplen är fördelade mellan de olika romanerna går att se i tabell 3:

Sättsadverb	H1	H2	H3	H4	H5	L1	L2	L3	L4	L5	Totalt
KT	7	3	4	7	8	14	9	15	7	7	81
MT	5	2	4	7	6	6	3	11	5	4	53

Tabell 3. Antal sättsadverb i samtliga romaner.

Med tanke på att detta är en av de bestämmingar som stil- och skrivböcker ofta avråder blivande författare från är det intressant att det förekommer så pass många i båda ändarna av spektrumet och att samtliga författare använder sig av sättsadverb, även om de inte använder dem lika mycket.

Översättningsmetod	H	L	Totalt
Direkt överföring	24 (83 %)	15 (29 %)	39 (48 %)
Endast <i>säga</i>	2 (7 %)	2 (3 %)	4 (5 %)
<i>Säga</i> + prepositionsfras	2 (7 %)	3 (6 %)	5 (6 %)
Alternativt verb med sättsadverb	-	14 (27 %)	14 (17 %)
Alternativt verb utan bestämning	1 (3 %)	15 (29 %)	16 (20 %)
Inget anföringsuttryck	-	3 (6 %)	3 (4 %)

Tabell 4. Översättningsmetoder för bestämmingar i form av sättsadverb.

Som synes i tabell 4 har översättarna av högprestigelitteraturen i de allra flesta fall behållit sättsadverbet i måltextern, närmare bestämt i 83% av meningarna. Det höga antalet direkta överföringar ger intrycket att översättarna till stor del har strävat efter att hålla sig så nära källtexten som möjligt, och inom den här kategorin har detta inte varit ett problem eftersom det är fullt lika grammatiskt möjligt på svenska som på engelska, vilket följande exempel visar:

KT: 'Put your cap on,' he says mildly. (H1, 128)

MT: »Sätt på dig hättan«, säger han milt. (H1, 116)

I två fall har dock adverbet tagits bort, i ytterligare två har det ersatts med en prepositionsfras och i ett fall har adverbet tagits bort och anförings verbet ändrats till ett tonalitetsverb. Eftersom det är fullt möjligt att behålla sättsadverben på svenska är det svårt att säga varför översättarna antingen har tagit bort bestämningen eller använt en annan i fem av fallen, eftersom dessa inte

borde ha utgjort några större utmaningar än de andra exemplen. En möjlig motivation till två av fallen, som båda är tagna ur H5, är att de båda innehåller sättsadverbet *quietly*, vilket utgör sex av de sju sättsadverb som tagits ur denna roman, som i följande exempel där anföringsverbet blivit ett tonalitetsverb:

KT: 'Go see what he wants, Axl,' Beatrice said quietly. (HK5, 86)

MT: "Gå och hör efter vad han vill, Axl", viskade Beatrice. (HM5, 86)

Huruvida detta är en medveten upprepningsstrategi från författaren eller inte är svårt att säga utan en djupare analys, men översättaren har i alla fall inte hållit sig till samma metod. Genom att arbeta bort några av de många *quietly* har större variation uppnåtts i måltexten.

Även i lågprestigelitteraturen var en av de mest förekommande metoderna att överföra formen från källtexten, men den utgör endast 29% av fallen, och översättarna har dessutom i lika många fall använt ett alternativt anföringsverb utan bestämning. Metoden att ändra anföringsverbet men behålla en bestämning är också starkt representerad, närmare bestämt i 27% av meningarna. I tre fall är bestämningen ändrad till en prepositionsfras, i två är anföringsverbet kvar men bestämningen borttagen, och i tre fall är anföringsuttrycket som helhet borta. Som synes har de här översättarna inte bara rört sig bort från källtexten i mycket större utsträckning än översättarna av högprestigelitteraturen, utan de har även i mycket högre grad varierat sätten de avvikit på. Den här skillnaden kan naturligtvis bero på en mängd olika faktorer. Till exempel finns det en större acceptans för brott mot matrisnorm och andra avvikelser inom lågprestigelitteraturen (Lindquist, 2005:179), översättarna kan ha känt ett större behov av att variera sig eftersom sättsadverben är så vitt representerade och de kan ha valt att skära bort delar av eller hela anföringsuttryck som en del av de 20% som ska redigeras bort vid svenska översättningar av Harlequinromaner (Lindqvist, 2005:179). Det är dock svårt att avgöra varför vissa specifika meningar har överförts mer troget än andra. I de exempel där sättsadverben har ändrats till prepositionsfraser innehåller samtliga beskrivningar av den talandes röst, men det är oklart varför detta har skett just här. Det går att se en liten tendens bland de exempel där anföringsverbet har ändrats, närmare bestämt vilken sorts anföringsverb som står utan bestämning och vilken som står med. De verb som fortfarande har en bestämning är främst aspektuella verb och modalitetsverb, som i följande exempel:

KT: 'I've been invited to a society wedding,' he said drily. (L1, 13)

MT: "Jag är bjuden på ett societetsbröllop", förklarade han kort. (L1, 9)

I de exempel där bestämningen har utelämnats är variationen en aning större. Förutom aspektuella verb och modalitetsverb finns det även en stor andel tonalitetsverb och indirekta verb, som i följande mening:

KT: 'Oh, my God,' Athena said faintly. (L1, 41)

MT: "Herregud ..." andades Athena. (L1, 45)

Här innefattar det nya anförings verbet betydelsen i bestämningen, och kan med andra ord anses vara tillräckligt i sig själv. Varför vissa fall av aspektuella verb och modalitetsverb åtföljs av bestämning och vissa inte är dock oklart.

5.2 Prepositionsfras

I fråga om bestämningar i form av prepositionsfraser skiljer sig antalet förekomster inom KT åt i ganska hög grad mellan hög- och lågprestigelitteratur. I högprestigelitteraturen utgör de 20 % av exemplen, medan de bara står för 6 % av meningarna från lågprestigelitteraturen.

Prepositionsfras	H1	H2	H3	H4	H5	L1	L2	L3	L4	L5	Totalt
KT	1	3	10	5	1	1	1	3	1	-	26
MT	1	2	9	3	-	-	-	1	-	-	16

Tabell 5. Antal prepositionsfraser i samtliga romaner.

Som synes i tabell 5 ovan finns det även en viss spridning i antal förekomster mellan de olika romanerna, i synnerhet i högprestigelitteraturen där en bok står för hälften av de insamlade exemplen (H3).

Översättningsmetod	H	L	Totalt
Direkt överföring	15 (75 %)	-	15 (57 %)
Säga + sättsadverb	2 (10 %)	-	2 (7 %)
Samordning	1 (5 %)	-	1 (4 %)
Övrigt	2 (10 %)	-	2 (7 %)
Alternativt verb + sättsadverb	-	2 (33 %)	2 (7 %)
Alternativt verb + prepositionsfras	-	1 (17 %)	1 (4 %)

Alternativt verb utan bestämning	-	1 (17 %)	1 (4 %)
Endast <i>säga</i>	-	1 (17 %)	1 (4 %)
Inget anföringsuttryck	-	1 (17 %)	1 (4 %)

Tabell 6. Översättningsmetoder för bestämningar i form av prepositionsfraser.

Precis som var fallet med sättsadverben har kombinationen av *säga* och bestämning överförs direkt i de allra flesta fall inom högprestigelitteraturen, denna gång i 75 % av meningarna. Ett exempel på hur detta kan se ut är som följer:

KT: 'Next week?' he said with a shrug. (H3, 14)

MT: "Nästa vecka?" sa han med en axelryckning. (H3, 21)

Som synes i tabell 6 faller de återstående fem exemplen in under kategorierna sättsadverb (2 fall), samordning (1 fall) och övrigt (2 fall). Eftersom det uppenbarligen inte är några grammatiska problem med prepositionsfraser som bestämningar även i svenska är det återigen svårt att säga varför översättarna i några enstaka fall har gått ifrån konstruktionen. En önskan om att variera sig är inte helt omöjlig här heller, speciellt eftersom samtliga svenska prepositionsfraser i de här exemplen inleds med *med*, även i de fall där bestämningen inleds med någonting annat än *with* i KT. I fallen med sättsadverb och samordning finns det inga omedelbara faktorer som kan vittna om varför en ändring har gjorts, men i de exempel som faller under övrigt går det att spekulera om varför översättarna har gjort de val de gjort. I ett av de här exemplen har anförings verbet placerats i en bisats:

KT: She said in a voice stiff with anger, 'It seems to me that I never think of anything else but the children.' (H2, 36)

MT: Rösten var stel av ilska när hon svarade: "Jag gör inte annat än tänker på barnen." (H2, 40)

En möjlig anledning till att konstruktionen frångåtts här skulle kunna vara att det troligtvis vore klumpigt med ett initialt anföringsuttryck med en lång prepositionsfras på svenska. Bestämningen har fått huvudstatus och anförings verbet har ändrats till det modala verbet *svarade*, men beskrivningen av hur talaren sade repliken är fortfarande densamma, vilket tyder på att översättaren trots sina ändringar ville hålla sig så nära källtextens innehåll som möjligt. I det andra exemplet har prepositionsfrasen ersatts med ett tankstreck och en lös apposition:

KT: 'The thing is, darling, quite simply, that it's vulgar and unsafe,' she said, in one of her sudden hard formulations. (H3, 25)

MT: "Saken är helt enkelt den, älskling, att det är vulgärt och farligt", sa hon – en av hennes snabba hårda formuleringar. (H3, 32)

Detta är det enda exemplet där ett tankstreck och en lös apposition används, tillsammans eller var för sig, och de nämns inte i någon av källorna, vilket tyder på att detta är en mycket ovanlig konstruktion för en bestämning. Frågan är om orsaken bakom det är så enkel som att *en av hennes snabba hårda formuleringar* är svårt att kombinera med en preposition på svenska. Om det viktigaste för översättningen var att hålla sig så nära författarens formuleringar som möjligt, kan valet då ha fallit på att behålla en stor del av uttrycket genom att använda en okonventionell konstruktion.

I lågprestigeromanerna har endast en prepositionsfras överförts till måltexten, och detta i kombination med ett alternativt anföringsverb. Överlag är valet av metoder mycket spridda, och den enda metoden som det finns mer än ett exempel av är ett alternativt anföringsverb tillsammans med ett sättsadverb, som i följande anföringsuttryck:

KT: 'Not again!' David Farley said in exasperation. (L3, 424)

MT: – Inte nu igen! utbrast David Farley frustrerat. (L3, 26)

Utöver detta gick det att finna ett fall av ett alternativt anföringsverb utan bestämning, ett fall av *säga* utan bestämning och ett anföringsuttryck som helt tagits bort. Det är intressant att det både finns väldigt få exempel av prepositionsfraser i lågprestigelitteraturen och att det stora mertalet av dessa har arbetats bort i MT. Om detta beror på att anföringsuttryck med prepositionsfraser har högre stilnivå i brittisk engelska, eller att översättarna fann prepositionsfraser mer problematiska än sättsadverb, går endast att spekulera i när materialet är så här litet, men det är anmärkningsvärt att så många bestämningar har ändrats när de är fullt grammatiskt möjliga.

5.3 Ing-form

I både hög- och lågprestigeromanerna förekom en del bestämningar med *ing*-form, även om detta inte var en av de största grupperna på någon sida av spektrumet. 17 exempel hittades i högprestigeromanerna och 10 hittades i lågprestigeromanerna.

Ing-form	H1	H2	H3	H4	H5	L1	L2	L3	L4	L5	Totalt
KT	5	5	2	4	1	-	4	1	4	1	27
MT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Tabell 7. Antal ing-former i samtliga romaner.

Som synes i tabell 7 är denna kategori förhållandevis jämnt utspridd bland högprestigeromanerna, medan det är större skillnader mellan lågprestigeromanerna.

Översättningsmetod	H	L	Totalt
Samordning	12 (70 %)	4 (40 %)	16 (59 %)
Alternativt verb utan bestämning	2 (12 %)	2 (20 %)	4 (15 %)
Kombination	2 (12 %)	-	2 (7 %)
Säga + prepositionsfras	1 (6 %)	-	1 (4 %)
Alternativt verb + prepositionsfras	-	1 (10 %)	1 (4 %)
Alternativt verb + sättsadverb	-	1 (10 %)	1 (4 %)
Inget anföringsuttryck	-	2 (20 %)	2 (7 %)

Tabell 8. Översättningsmetoder för bestämmingar i form av ing-form.

Till skillnad från sättsadverb och prepositionsfraser är particip inte något som fungerar speciellt väl på svenska, även om det är grammatiskt möjligt (Ingo, 2007:44). På grund av detta har inga av bestämmingarna överförts direkt till måltextern i högprestigelitteraturen, utan översättarna har fått ta till andra metoder. I detta material har den vanligaste metoden varit att samordna med *och*, närmare bestämt i 70 % av fallen, som till exempel i följande fall:

KT: 'Oh, Liz,' he says, laughing at her. (H1, 44)

MT: »Å, Liz«, säger han och skrattar åt henne. (H1, 48)

Eftersom samordningen innebär att innehållet och formen på bestämningen inte behöver ändras i någon större utsträckning, tyder detta på att översättarna fortfarande strävar efter att hålla sig så nära källtexten som möjligt. Utöver samordning finns det även en prepositionsfras, två alternativa anföringsverb och två kombinationer. Valet att använda en prepositionsfras kan bero på att bestämningen rör talarens röst, i detta exempel i form av ”med en röst som rör sig upp

och ner på diplomatens skala” (H1, 68), vilket är ett vanligt fenomen bland prepositionsfraserna i det material som har hämtats för den här studien. De två alternativa anföringsverben förekommer i meningar där det troligtvis skulle ha låtit märkligt med en samordning på svenska, som till exempel i följande mening:

KT: ‘My guests have not yet breakfasted,’ Ivor said, breaking in. (H5, 79)

MT: ”Mina gäster har ännu inte ätit frukost”, inflikade Ivor. (H5, 78)

Att ha både det rena yttrande verbet *säga* i ett anföringsuttryck och sedan lägga till ett aspektuellt verb i en samordning skulle i största sannolikhet anses som för mycket information, eftersom aspektuella verb används ofta och framgångsrikt för sig själva på svenska. Som exemplet visar är det samma information som går fram även om bestämningen har inkorporerats i anförings verbet. Anledningen till att valet har fallit på en kombination i två av exemplen är troligtvis att bestämningarna är en aning mer komplicerade. Den ena innehåller två finala bisatser och i den andra förekommer två bestämningar med *ing*-form efter varandra. Den senare ser ut som följer:

KT: “I can’t complain,” she said, addressing neither Mr. Geronimo nor Manager Oldcastle, rebuking herself as if she were her own governess. (H4, 48)

MT: »Jag ska inte klaga«, sa hon utan att tala till vare sig mr Geronimo eller förvaltaren Oldcastle, tillrättavisade sig själv som om hon var sin egen guvernant. (H4, 73)

Här har den första *ing*-formen ersatts med en instrumentell bisats och det andra med en samordning utan konjunktion. Det är möjligt att denna kombination gjordes för att undvika två samordningar i samma anföringsuttryck, eftersom detta troligtvis hade gett ett ryckigt intryck och därmed inte överfört det naturliga flytet från KT.

Samordning är den mest använda översättningsmetoden även inom lågprestigelitteraturen, men som under tidigare kategorier går det även att finna många andra metoder. Som synes i tabell 8 har anförings verbet ändrats i fyra meningar, där två verb inte åtföljs av någon bestämning, ett följs av ett sättsadverb och ett följs av en prepositionsfras. I två meningar har anföringsuttrycket helt tagits bort. I likhet med de alternativa verben i högprestigelitteraturen är ett av de från lågprestigelitteraturen ett aspektuellt verb utan bestämning, vilket återigen tyder på att en kombination av ett rent yttrande verb och ett aspektuellt verb inte ses som gångbart på svenska. De tre återstående alternativa verben är modala, närmare bestämt verben *svarade* och *frågade*, vilket snarare pekar mot ett behov att variera anföringsverben på svenska. Vad det är som styr valen av bestämning är dock svårt att säga.

5.4 Adjektiv

Detta är en av de kategorier som förekommer minst i materialet, och den visar dessutom på en tydlig skillnad mellan hur de olika författarna skriver.

Adjektiv	H1	H2	H3	H4	H5	L1	L2	L3	L4	L5	Totalt
KT	3	2	1	-	-	-	1	-	-	-	7
MT	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1

Tabell 9. Antal adjektiv i samtliga romaner.

Som synes i tabell 9 står tre romaner för samtliga förekomster i högprestigelitteraturen och en roman står för den enda förekomsten i lågprestigelitteraturen. Huruvida detta betyder att adjektiv som bestämning i anföringsuttryck är något som främst tillhör litteratur som anses vara av en högre klass eller ej går inte att avgöra från detta ringa material, men det vore intressant om så var fallet, speciellt med tanke på att den inte verkar vara en av de vanligaste formerna för en bestämning.

Översättningsmetod	H	L	Totalt
Säga + sättsadverb	3 (50 %)	-	3 (43 %)
Säga + prepositionsfras	2 (33 %)	-	2 (29 %)
Säga + adjektiv	1 (17 %)	-	1 (14 %)
Inget anföringsuttryck	-	1 (100 %)	1 (14 %)

Tabell 10. Översättningsmetoder för bestämningar i form av adjektiv.

I likhet med *ing*-formen verkar detta vara en kategori som potentiellt sett är möjlig, men som inte gör sig lika väl på svenska som på engelska. Endast i ett fall har ett adjektiv överfört till måltexten, och detta inom högprestigelitteraturen:

KT: 'She's pretty volatile, you know,' he said, quietly impressed by his own choice of word. (H3, 6)

MT: "Hon har ett något labilt sinne, om du förstår," sa han, i det tysta imponerad av sitt eget ordval. (H3, 14)

Förutom det faktum att detta är den enda bestämning som har överförts direkt finns det även något annat som skiljer den från de andra exemplen i denna kategori: dess längd. Alla de andra bestämningarna består av ett eller två ord, medan detta adjektiv är utbyggt med både framförställda och efterställda attribut. Frågan är om det är detta som har gjort det möjligt att använda ett adjektiv som bestämning även på svenska, eller om det är någon annan faktor som spelar in. Hur det än är med det har översättarna utnyttjat andra metoder för att handskas med adjektiven, vilket är tydligt i tabell 10, och detta främst genom att omvandla dem till adverb, som i följande exempel:

KT: 'I should send you,' the cardinal says, jolly. (H1, 27)

MT: »Jag borde skicka dig«, säger kardinalen muntert. (H1, 32)

När det är möjligt verkar detta vara ett snabbt och enkelt sätt att ersätta adjektivet, både eftersom det inte krävs fler ord än i källtexten och att det huvudsakliga innehållet bevaras. I och för sig ger det inte exakt samma bild, eftersom det inte behöver vara exakt samma sak att säga någonting medan man är munter som att säga något på ett muntert sätt, men utifrån kontexten bör översättaren kunna läsa sig till om ett adverb skulle förändra innehållet alltför mycket. Det är dock inte alltid som valet har fallit på adverb, då prepositionsfraser har använts i två av fallen, vilket är föga förvånande eftersom det under varje kategori förekommer prepositionsfraser som översättningsmetod inom högprestigelitteraturen. Dessutom har det enda exemplet från lågprestigelitteraturen helt enkelt hanterats genom att skäras bort, vilket verkar ha varit ett lätt sätt att undvika bestämningar.

5.5 Verblös sats

Även detta är en kategori där förekomsterna är låga och koncentrerade till några specifika romaner, i det här fallet speciellt en av lågprestigeromanerna (L2), som synes i tabell 11:

Verblös sats	H1	H2	H3	H4	H5	L1	L2	L3	L4	L5	Totalt
KT	-	-	-	1	1	-	3	-	1	-	6
MT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Tabell 11. Antal verblösa satser i samtliga romaner.

Det går inte att säga om detta pekar på att det finns något slags stilvärde i verblösa satser, eftersom exemplen är så få och en stor del av dem är skrivna av en och samma författare.

Översättningsmetod	H	L	Totalt
<i>Säga</i> + prepositionsfras	2 (100 %)	-	2 (33 %)
Alternativt verb + sättsadverb	-	1 (25 %)	1 (17 %)
Samordning	-	1 (25 %)	1 (17 %)
Inget anföringsuttryck	-	2 (50 %)	2 (33 %)

Tabell 12. Översättningsmetoder för bestämmingar i form av verblösa satser.

Det är dock mycket tydligt från översättningarna att verblösa satser inte är något som kan överföras direkt till svenska, då inte ett enda exempel behåller samma konstruktion som i källtexten. De två fallen från högprestigelitteraturen har båda ersatts med prepositionsfraser, som i följande exempel:

KT: "No," she said, her expression unwontedly grim. (H4, 189)

MT: »Nej«, sa hon med ett ansiktsuttryck som var ovanligt strängt. (H4, 255)

Denna metod gör det möjligt att behålla innehållet i bestämningen utan att ändra på satsgraden eller antalet ord alltför mycket, vilket torde vara något positivt för en översättare som strävar efter att vara källtextnära. Det är möjligt att effekten inte blir densamma, speciellt med tanke på att prepositionsfraser är mycket vanligare än verblösa satser, men grundbetydelsen är praktiskt taget oförvanskad. Detsamma kan inte sägas för de metoder som översättarna av lågprestigeromanerna har använt, då de har varit betydligt friare i sin hantering av bestämmingar. Två av exemplen har lite mer återhållsamma översättningar, då ett av dem innehåller en samordning och det andra inte innehåller något anföringsuttryck. Samordningen placerar bestämningen i en egen huvudsats, vilket inte i sig ändrar på innehållet, och i exemplet utan anföringsuttryck har bestämningen blivit en egen huvudsats och grafisk mening:

KT: 'Don't!' she said, her throat so tight that the words were barely audible. (L2, 57)

MT: – Sluta! Hon var så tjock i halsen att hon knappt fick fram orden. (L2, 428)

Inte heller här har omarbetningen lett till att innehållet har ändrats i sig, även om formen och möjligen effekten har förändrats. Vad gäller de två andra exemplen har anföringsuttrycket, hela bestämningen inberäknad, tagits bort i ett av dem, och i det andra har både repliken och bestämningen beskurits rejält samt anförings verbet ändrats:

KT: 'I'm pretty good at complicated, too,' he said, his voice as gentle as the caress of his breath against her hair. (L2, 44)

MT: – Berätta! upprepade han mjukt. (L2, 408)

Det är möjligt att detta var ett ställe där det fanns en chans att skära ner på ord för den kortare svenska förlagan utan att ändra för mycket på handlingen i texten, vilket då har lett till denna komprimerade form. Vad än orsaken är till de här olika översättningsmetoderna är det tydligt att det inte finns något enhetligt tillvägagångssätt vid översättning av verblösa satser. I denna studie går det inte att säga vad exakt detta beror på, men kanske det har att göra med att det är en förhållandevis ovanlig form av bestämning eller att det är något i dess form som gör att det inte finns en enkel metod att falla tillbaka på. Vad det än är som ligger bakom detta resultat är det definitivt ett fenomen som vore intressant att undersöka närmre.

5.6 Kombinationer

Metoden att bygga ut ett anföringsuttryck med flera olika bestämningar med olika grammatiska former är ungefär lika vanlig inom hög- och lågprestigelitteraturen. Närmare bestämt står den för 22 % av anföringsuttrycken från högprestigeromanerna och 18 % av de från lågprestigeromanerna.

Kombination	H1	H2	H3	H4	H5	L1	L2	L3	L4	L5	Totalt
KT	4	5	1	3	9	4	1	1	1	11	40
MT	4	5	1	3	8	1	-	-	1	7	30

Tabell 13. Antal kombinationer i samtliga romaner.

På grund av det jämna antalet förekomster finns det inget som tyder på att sådana här kombinationer skulle ha något stilvärde, i synnerhet eftersom exempel har stått att finna i varenda roman, men det är däremot tydligt från tabell 13 att det skiljer sig mycket åt hur mycket författare använder sig av dem, speciellt bland lågprestigeromanerna.

Översättningsmetod	H	L	Totalt
Motsvarande kombination	9 (41 %)	1 (5 %)	10 (25 %)
Vissa bestämningar desamma	10 (45 %)	-	10 (25 %)

Omarbetning	3 (14 %)	14 (78 %)	17 (43 %)
Inget anföringsuttryck	-	3 (17 %)	3 (7 %)

Tabell 14. Översättningsmetoder för bestämmingar i form av kombinationer.

Inom högprestigelitteraturen verkar översättarna ha strävat efter att överföra en likadan kombination till måltexten, och som synes i tabell 14 har de i 41 % av fallen även lyckats med detta. I följande exempel rör sig detta om en bisats samt två sättsadverb:

KT: Then, as he turned to run up the stairs, he said quietly, urgently, ‘She really is in a bad way.’ (H2, 43)

MT: Och just som han vände sig om för att skynda uppför trappan sa han lågmält och ivrigt: ”Hon är faktiskt illa därän.” (H2, 47)

Eftersom båda dessa grammatiska konstruktioner är fullt lika möjliga på svenska som på engelska är det inga strukturella hinder som har förhindrat en direkt överföring, vilket även gäller för de andra bestämmingar som bevarats i måltexten. Det verkar därmed inte som att multipla bestämmingar stör översättarna av högprestigeromanerna mer än enstaka bestämmingar, eftersom de i stor utsträckning försökt bevara dem så väl som möjligt. Detta har dock inte alltid skett, vilket i 45 % av exemplen innebär att en eller två bestämmingar är desamma men inte samtliga av dem. I följande mening har till exempel bestämningen med *ing*-form ersatts med en relativ bisats medan den koncessiva bisatsen har överförts direkt:

KT: ‘Who paid the loony?’ said James, having recovered again, though he was flushed with the effort of asserting himself. (H2, 48)

MT: ”Och vem har betalat galningen?” sa James som hade hämtat sig igen, även om han var röd om kinderna av ansträngningen att göra sig gällande. (H2, 51)

Genom att använda en relativ bisats faller bestämningen på samma position i måltext som i källtext och innehållet överförs praktiskt taget intakt, vilket tyder på att översättaren har varit mån om att fortfarande ligga så nära som möjligt trots de grammatiska hindren. Detta går dock inte att säga om samtliga 10 exempel där delar av anföringsuttrycket överförs, eftersom det inte alltid rör sig om några strukturella hinder. Vad det är som gör att vissa val faller på annorlunda grammatiska konstruktioner är dock inte alltid klart, utan beror troligtvis på faktorer såsom översättarens smak och meningens förhållande till kontexten. Slutligen finns det även tre anföringsuttryck från högprestigeromanerna som har omarbetats så att bestämmingarna, och i två av fallen även anförings verbet, har ändrats. Två av exemplen ur källtexterna innehåller adjektiv och ett en verblös sats, och dessa mindre vanliga och svåröverförda former av bestämning har troligtvis varit en orsak till att översättarna lagt sig en bit från originalet. I

följande anföringsuttryck har till exempel en av bestämmningarna inkorporerats i ett alternativt verb:

KT: Morgan says, laughing, relieved, 'And how will you do that, Tom?' (H1, 10)

MT: Morgan är lättad, skrattar: »Och hur ska det gå till, Tom?« (H1, 18)

Genom att använda en samordning utan konjunktion har översättaren dessutom lyckats behålla adjektivet och den ovanliga uppradningen, även om detta innebar ett stort ingrepp i meningsuppbyggnaden.

Om man ser till lågprestigelitteraturen i tabell 14 finns det däremot endast ett anföringsuttryck där en likadan kombination har använts i måltexten, medan tre anföringssatser har strukits och de återstående fallen, det vill säga 78 % av alla förekomster, har omarbetats. De många omarbetningarna betyder dock inte att huvuddelen av bestämmningarna har tagits bort, närmare bestämt är det bara ett anföringsuttryck som saknar bestämmning. Däremot har en stor del av anföringsverben bytts ut, då endast tre av dem innehåller *sa*. I några fall har detta troligtvis gjorts för att inarbeta en av bestämmningarna i verbet, såsom i följande exempel:

KT: 'This is what I mean,' he said harshly, dropping a pile of newspapers onto the bed. (L1, 40)

MT: "Det är det här jag menar", muttrade han och slängde några tidningar på sängen. (L1, 44)

Att komprimera en av bestämmningarna på detta sätt kan vara en metod för att försöka undvika åtminstone en av dem, men det kan också vara ett smidigt sätt att skära ner ordantalet. Vad det än är som ligger bakom omarbetningen är det tydligt att översättarna av lågprestigeromanerna inte i någon vidare utsträckning strävar efter att direkt överföra kombinationen till måltexten. Precis som i högprestigelitteraturen har dock grammatiska hinder även lett till förändring, vilket betyder att det möjligen skulle kunna förekomma mer direkta överföringar om det var språkligt möjligt och att resultatet därmed inte hade varit fullt så avvikande från källtexten.

5.7 Övrigt

Under denna kategori föll de bestämmningar som antingen inte var mångtaliga nog för att utgöra en egen kategori eller som beskriver hur någon annan än talaren ser på repliken och hur den sägs. Den största andelen av exemplen består här av anföringsuttryck som befinner sig i bisatser av olika slag. Endast 4 % av anföringsuttrycken från högprestigelitteraturen faller under övrigt, medan 9 % av materialet från lågprestigelitteraturen räknas in här.

Övrigt	H1	H2	H3	H4	H5	L1	L2	L3	L4	L5	Totalt
KT	-	2	2	-	-	1	1	-	6	1	13
MT	-	2	2	-	-	-	1	-	5	-	10

Tabell 15. Antal övriga bestämningsformer i samtliga romaner.

Som synes i tabell 15 är även spridningen mellan de olika romanerna hyfsat stor, speciellt eftersom en bok står för två tredjedelar av exemplen från lågprestigeromanerna (L4). Detta tyder därför på att dessa former av bestämningar inte är speciellt vanliga varken generellt i böcker eller bland författare. Eftersom ett anföringsuttryck måste vara i initial position för att det ska kunna placeras i en bisats är det möjligt att författare ser detta som ett hinder, med tanke på att finala anföringsuttryck fortfarande är normen (Liljestränd, 1983:177), och att det därmed inte kan bli så vanligt som någon av de andra formerna av bestämning.

I och med att denna kategori till sin natur är spretig är det svårt att visa på några konkreta metoder eller tydliga mönster, framförallt inte i lågprestigelitteraturen. Liksom i tidigare kategorier har översättarna av högprestigelitteraturen strävat efter att hålla sig så nära källtexten som möjligt, och därmed har de både bevarat reaktioner från andra än talaren i anföringsuttrycket och bisatsstrukturen. Ett exempel på det förra fenomenet är som följer:

KT: 'That's all right, my friend,' said Leo quietly, so that Nick had the impression there was someone else there. (H3, 14)

MT: "Det är ingen fara", sa Leo tyst, så att Nick fick intrycket att det fanns någon annan där. (H3, 21)

I detta anföringsuttryck finns det en bestämning i form av ett sättsadverb som tydligt knyter tillbaka till anförings verbet, men det finns även en konsekutiv bisats som ger information om hur talaren säger någonting genom åhörarens intryck. Eftersom översättarna har överfört alla dessa konstruktioner i högprestigeromanerna verkar de inte uppleva dem som för främmande för svenska språket. Bland exemplen från lågprestigeromanerna skiljer sig dock metoderna mycket åt. Inte ett enda av fallen har överförts direkt, men i vissa fall har den övergripande strukturen behållits och anförings verbet eller någon annan sorts bestämning ändrats. I följande exempel har en *ing*-form ändrats till en samordning och *sa* bytts ut mot ett aspektuellt verb, men anföringsuttrycket befinner sig fortfarande i en temporal bisats:

KT: He stopped, an odd expression spreading across his face before he said abruptly, 'Fine. So...?' (L4, 1245)

MT: Han avbröt sig och fick något märkligt över sig, innan han raskt tillade: "... bra ut. Nå ...?" (L4, 273)

Eftersom anföringsuttrycket befinner sig i en bisats i tre mer fall verkar detta inte störa översättarna av lågprestigelitteraturen alltför mycket heller, även om de i samtliga fall ändrat på andra delar av satsen. Om man ser till exemplen där åhörare nämns har det dock ändrats i mycket större och friare utsträckning. I ett av fallen har anföringsuttrycket tagits bort och bestämningen fått status som en egen grafisk mening, och i ett annat har en anföringssats bevarats men bestämningen återigen blivit en fristående grafisk mening. I följande exempel har bestämningen tagits bort medan resten av anföringsuttrycket, som tidigare var i en bisats, bevarats:

KT: She was taken aback when he said, almost accusingly, ‘You smell of something...flowers...?’ (L4, 765)

MT: Nästan anklagande sa han: “Du luktar något ... blommor ...?” (L4, 236)

Det framstår i och med dessa exempel som om det finns en viss motvilja inom lågprestigelitteraturen till att behålla beskrivningar av andra romanpersoner än talaren i ett anföringsuttryck, men det är naturligtvis omöjligt att säga om detta stämmer på en större skala utifrån det begränsade material som samlats in till den här studien. Som sagt verkar det dock som om denna konstruktion eller anföringsuttryck i bisatser är relativt ovanliga, vilket kan vara en förklaring till att de metoder som översättarna har använt har varit så spridda.

6. Diskussion och sammanfattning

Efter att ha analyserat varje grammatisk kategori för sig blir det tydligt att det finns vissa tendenser som återkommer inom de två litterära fälten. En av de som utmärker sig mest är, som redan nämnts i inledningen av resultatkapitlet, att översättarna av högprestigelitteraturen har direktöverfört anföringsuttrycken i sin helhet i mycket hög grad, åtminstone då det har varit grammatiskt möjligt. Om svenskan hade haft en ekvivalent konstruktion till *ing*-formen, eller om verblösa satser och adjektiv hade fungerat som bestämmningar, kanske denna siffra varit ännu högre, även om detta naturligtvis inte går att säga med säkerhet. De många exemplen på direktöverföring och det låga antalet borttagna bestämmningar tyder på att det råder en norm att behålla anföringsuttryck med bestämning inom högprestigelitteraturen, vilket troligtvis är en konsekvens av den mer övergripande normen att översätta källtextnära. Huruvida översättarna upplevde att anföringsuttryck med bestämning är en dialogformel som har lägre stilvärde på svenska än engelska är naturligtvis omöjligt att säga, eftersom det både är möjligt att de inte har några starka åsikter om formeln, vilket innebar att de inte reflekterade över saken när de direktöverförde, och att de har åsikter om den men upplevde att det var viktigare att vara trogen

originaltexten. Det faktum att somliga anföringsuttryck inte direktöverfördes i sin helhet även när det var fullt grammatiskt möjligt antyder dock att det till en viss grad finns en instinkt att omarbeta anföringsuttryck av den här sorten. Det är även tydligt att den adekvansinriktade strategin inte ledde till att svenska normer alltid sköts åt sidan för källtextnärlighetens skull, eftersom samtliga initiala anföringsuttryck i måltexterna åtföljdes av kolon även när så inte var fallet i källtexterna.

Vad gäller tendenser inom lågprestigelitteraturen är det tydligt att en mycket stor andel av anföringsuttrycken med bestämning har blivit omarbetade, och detta med en större variation av översättningsmetoder än i högprestigelitteraturen. Som tidigare nämnts har detta bland annat tagit sig form av relativt djupgående förändringar, såsom att alternativa anföringsverb till *sa(de)* har använts och att bestämningar inte har överförts till måltexten över huvud taget. Denna tendens antyder därmed att det i viss utsträckning råder en norm att omarbeta anföringsuttryck med bestämning, eller åtminstone att det finns en utbredd acceptans för detta. Precis som med högprestigelitteraturen följer inte alla exempel denna tendens eller norm, utan i somliga fall har anföringsuttryck med bestämning direktöverförts även här. Därmed är det inte i alla fall som dialogformeln har ansetts störande nog för att omarbetas, men varför just dessa har ansetts acceptabla är omöjligt att svara på. Huruvida de många omarbetningarna har påverkat framställningen av romanfigurerna och hur läsaren ser dem är även en fråga som inte går att besvara i denna undersökning, men det är mycket möjligt att så är fallet.

Vad dessa två övergripande tendenser antyder när det kommer till Gellerstams (1996) hypoteser är dock klart, eftersom de praktiskt taget går tvärtemot de hypoteser han lägger fram. Inte nog med att anföringsuttryck med bestämning överförs i stora mängder inom högprestigelitteraturen, utan en stor mängd av anföringsuttrycken arbetas om inom lågprestigelitteraturen, där Gellerstam (1996) menar att dialogformeln förs över och därigenom påverkar svenskan. Detta behöver naturligtvis inte innebära att Gellerstams (1996) hypoteser aldrig har stämt, eftersom det är fullt möjligt att det har skett stora förändringar när det kommer till anföringsuttryck, och översättning generellt, sedan 70-talet. Kanske har översättningen inom högprestigelitteraturen blivit ännu mera fokuserad på källtextstrohet, vilket därmed har lett till att även anföringsuttryck med bestämning ska föras över direkt. Kanske har översättare tagit del av Gellerstams (1996) undersökning under sin utbildning och medvetet börjat arbeta bort dialogformeln inom lågprestigelitteraturen, där normen tillåter vissa friheter, och kanske till och med strävat efter en högre stil även inom detta litterära område. Utifrån resultatet av denna begränsade undersökning är det inte möjligt att styrka eller motsäga några av de här möjliga orsakerna, men det är ett intressant ämne att spekulera i och vidare forskning skulle kunna

skänka mer förståelse för anföring inom skönlitterär översättning. En annan aspekt som man skulle kunna undersöka närmre är hur de olika formerna av bestämningar ses av översättare och läsare. Från stilråden som nämndes i bakgrunden är det tydligt att sättsadverb är något som avråds, men vad gäller de andra formerna finns det inga lika rättframma åsikter. Visserligen gick det att se några vaga tendenser om vilka grammatiska konstruktioner som var vanligare inom hög- och lågprestigelitteraturen i det här materialet, men dessa var inte markanta nog för att jag skulle kunna dra några större slutsatser utifrån dem.

Det hade även varit intressant med en aktuell undersökning om anföringsuttryck med bestämning i svenska originaltexter, eftersom detta skulle ge en antydning om huruvida romaner som faller inom högprestigelitteraturen innehåller dialogformeln i högre utsträckning numera. Med tanke på att resultatet från denna studie visar att svenskar i dagsläget har större chans att stöta på anföringsuttryck med bestämning i högprestigelitteratur än lågprestigelitteratur vore det inte helt otänkbart om stilvärdet ändrades i takt med denna övergång, speciellt om det faktiskt stämmer att dialogformeln fick sitt värde från översättningar inom lågprestigelitteraturen från början. I sådana fall skulle detta innebära att svenska och engelska berättartraditioner skulle närma sig varandra, och möjligtvis leda till att anföringsuttryck med bestämning skulle få samma relativt neutrala stilvärde på svenska. Frågan är även om synen på alternativa anföringsverb till *sa(de)* kommer att påverkas av normerna inom översättning av hög- och lågprestigelitteratur. Om läsare främst kommer att stöta på dem inom lågprestigeromaner skulle detta kunna ha en inverkan på deras stilvärde, även om svenska originaltexter inom högprestigelitteraturen troligtvis skulle fungera som en motpol så länge svenska författare anser att alternativa anföringsverb är nödvändiga för att variera anföringen. Hur snabbt värdeändringar av detta slag skulle kunna ske är dock svårt att säga, och om man ser till stilråden som ges åt blivande författare är det tydligt att det fortfarande råder en viss skepsis kring anföringsuttryck med bestämning, åtminstone bland de författare som är etablerade och välsedda nog för att anses kunna lära ut till andra. Med även de engelska stilråden i åtanke är det dock tydligt att vad vissa författare anser vara bra eller mindre bra inte nödvändigtvis speglar hur normer inom skönlitteraturen faktiskt ser ut. Dessutom har denna studie endast behandlat exempel från vad som kan anses vara två motpoler inom det skönlitterära fältet, vilket innebär att litteratur som faller mellan dessa två områden inte är representerad i resultatet. Hur anföringsuttryck med bestämning behandlas i svenska originaltexter och svenska översättningar som inte kan anses tillhöra hög- eller lågprestigelitteraturen borde även detta påverka hur svenska författare och läsare ser på dialogformeln och vore därmed ännu en intressant faktor att undersöka vidare.

Sammanfattningsvis har denna studie gett en liten inblick i hur anföringsuttryck med bestämning behandlas av översättare inom högprestigelitteratur respektive lågprestigelitteratur. Även om etablerade författare avråder från dem och tidigare undersökningar har visat att de nästan uteslutande förekommer i lågprestigelitteratur i svenska texter, är det tydligt från resultatet av denna undersökning att dialogformeln har mycket större chans att överföras till måltexten om den förekommer i en roman som faller inom högprestigelitteraturen. Eftersom detta område fortfarande är relativt outforskat, och det inte går att dra några stora och generella slutsatser utifrån denna studie, hade det varit mycket intressant om någon gjorde en djupare och mer omfattande undersökning av ämnet.

Referenser

Primära källor

- Fielding, Liz, (2010). *SOS: Convenient Husband Required*. Great Britain: Harlequin Mills & Boon Limited.
- Fielding, Liz, (2012). *Äkta man sökes*. Stockholm: Harlequin.
- Gordon, Lucy, (2010). *A Mistletoe Proposal*. Great Britain: Harlequin Mills & Boon Limited.
- Gordon, Lucy, (2012). *En vinterförlovning*. Stockholm: Harlequin.
- Graham, Lynne, (2011). *Jess's Promise*. Ontario: Harlequin Enterprises Limited.
- Graham, Lynne, (2012). *Kärleken är blind*. Stockholm: Harlequin.
- Hollinghurst, Alan, (2004). *The Line of Beauty*. London: Picador.
- Hollinghurst, Alan, (2007). *Skönhetens linje*. Stockholm: Normal förlag.
- Ishiguro, Kazuo, (2015). *The Buried Giant*. London: Faber & Faber Limited.
- Ishiguro, Kazuo, (2016). *Begravd jätte*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Lawrence, Kim, (2015). *Her Nine Month Confession*. Ontario: Harlequin Enterprises Limited.
- Lawrence, Kim, (2016). *Hjärtats dolda kammare*. Stockholm: Harlequin.
- Lessing, Doris, (2001). *The Sweetest Dream*. London: Flamingo.
- Lessing, Doris, (2003). *Ljuvaste dröm*. Stockholm: Forum.
- Mantel, Hilary, (2009). *Wolf Hall*. London: Fourth Estate.
- Mantel, Hilary, (2013). *Wolf Hall*. Stockholm: Weyler.
- Rushdie, Salman, (2015). *Two Years Eight Months and Twenty-Eight Nights*. New York: Random House.
- Rushdie, Salman, (2016). *Två år, åtta månader och tjugoåtta nätter*. Stockholm: Bonnier.
- Shaw, Chantelle, (2015). *A Bride Worth Millions*. Great Britain: Harlequin Mills & Boon Limited.
- Shaw, Chantelle, (2017). *Bröllopschocken*. Stockholm: Harlequin.

Sekundära källor

- Banfield, Ann, (1982). *Unspeakable sentences: narration and representation in the language of fiction*. Boston: Routledge & Kegan Paul.
- Björck, Staffan, (1953). *Romanens formvärld: studier i prosaberättarens teknik*. Stockholm: Natur och kultur.
- Fludernik, Monika, (2005). I: Herman, David et. al. (red.), *Routledge Encyclopedia of Narrative Theory*. London: Routledge, ss. 558–563.

- Gellerstam, Martin, (1996). ”Anföringens estetik. Om dialogformler i tvärspråkligt perspektiv”.
I: *Stilstudier*. Olle Josephson (red). Uppsala: Ord och stil.
- George, Elizabeth, (2004). *Skriv på! En handbok i skrivandets konst*. Stockholm: Bokförlaget Prisma.
- HarperCollins Nordic (2017), <https://harpercollins.se/>
- Hägglund, Göran, (2004). *Nya författarskolan*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Ingo, Rune, (2007). *Konsten att översätta: översättandets praktik och didaktik*. Lund: Studentlitteratur.
- King, Stephen, (2001). *Att skriva: en hantverkarens memoarer*. Malmö: Bra Böcker.
- Leech, Geoffrey N. & Short, Mick, (2007). *Style in fiction: a linguistic introduction to English fictional prose*. 2. ed. Harlow: Longman.
- Liljeström, Birger (1983). *Tal i prosa: om svenska författares anföringsteknik*. Umeå: Universitetet i Umeå.
- Lindqvist, Yvonne, (2005). *Högt och lågt i skönlitterär översättning till svenska*. Uppsala: Hallgren och Fallgren.
- Londen, Anne-Marie, (1989). *Litterärt talspråk: studier i Runar Schildts berättarteknik med särskild hänsyn till dialogen*. Diss. Helsingfors: Univ..
- Man Booker Prize for Fiction, (2012). I: Birch, Dinah och Hooper, Katy (red.), *The Concise Oxford Companion to English Literature: Oxford University Press*. Hämtad från <http://www.oxfordreference.com.ludwig.lub.lu.se/view/10.1093/acref/9780199608218.001.0001/acref-9780199608218-e-9017>. (22.03.17).
- Norin, Elisabet, (2011). *3 enkla regler – finns inte: en romanskola*. Hestra: Isaberg.
- Tegelberg, Elisabeth, (2000). *Från svenska till franska: kontrastiv lexikologi i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Thomas, Bronwen, (2005). I: Herman, David et. al. (red.), *Routledge Encyclopedia of Narrative Theory*. London: Routledge, ss. 105–106.
- Toury, Gideon, (2012). *Descriptive Translation Studies – and beyond*. Rev. ed. Amsterdam: John Benjamins Pub. Co.

Bilaga: samtliga exempel ur de tio romanerna

Exempel ur *Wolf Hall* (H1) av Hilary Mantel:

KT	MT
Morgan says cheerily, ‘You’re looking well, considering.’ (9)	Morgan säger muntert, »Du ser bra ut, med tanke på allt.« (17)
Morgan says, laughing, relieved, ‘And how will you do that, Tom?’ (10)	Morgan är lättad, skrattar: »Och hur ska det gå till, Tom? « (18)
‘ <i>Pob lwc,</i> ’ Morgan says slowly. (12)	» <i>Poblwc</i> «, säger Morgan långsamt. (20)
‘Please,’ says one of them, in effortful English to the clerk, ‘will you take care of these English coins for me? I find them surplus.’ (14)	»Var så artig«, säger en av dem till tullaren på mödosam engelska, »vill ni ta hand om dessa engelska mynt åt mig? Jag finner dem överflödiga. « (22)
‘Late,’ Master Stephen says unpleasantly. (17)	»Sen«, säger Mäster Stephen surt. (24)
‘I shall see to this request myself,’ he says gravely; and gravely they murmur, and withdraw. (19)	»Det här tar jag hand om själv«, säger han allvarsamt; och allvarsamt mumlar de och drar sig undan. (24)
The head inclines; the cardinal says, in those honeyed tones, famous from here to Vienna, ‘So now, tell me how was Yorkshire?’ (19)	Huvudet nickar; kardinalen säger med den honungslena röst som är frejdad härifrån och till Wien: »Berätta nu, hur var Yorkshire?« (24)
‘I should send you,’ the cardinal says, jolly. (27)	»Jag borde skicka dig«, säger kardinalen muntert. (32)
‘Thomas,’ she says, sounding shocked, ‘it’s three o’clock.’ (38)	»Thomas«, säger hon och låter förfärad, »klockan är tre på morgonen.« (42)
‘No,’ he said, surprising himself. (43)	»Nej,« sa han och överraskade även sig själv. (46)
To him, her eyebrows raised, she said, ‘Do you <i>want</i> a wife?’ (43)	Hon höjde ögonbrynen och vände sig till honom: » <i>Vill</i> du ha en fru?« (46)
‘Oh, Liz,’ he says, laughing at her. (44)	»Å, Liz«, säger han och skrattar åt henne. (48)
He says, lightly, ‘Be glad we told you, my lords. Otherwise it would have been three trips, wouldn’t it?’ (48)	Han säger i lätt ton: »Var glada att vi berättade, mina herrar. Annars skulle det ha blivit tre turer, eller hur?« (50)
‘Sir William Gascoigne,’ the cardinal says, measuring out his name, ‘what do you suppose I have done that would make the king want to send me to the Tower?’ (51)	»Sir William Gascoigne,« säger kardinalen och drar ut på namnet, »vad skulle du anta att jag har gjort som kunde få kungen att vilja skicka mig till Towern?« (52)
Cavendish says, wide-eyed, ‘Look at all these little boats, waffeting up and down.’ (54)	Cavendish säger med uppspärrade ögon: »Titta på alla de här småbåtarna som guppar upp och ner.« (55)
‘Look now, my lord,’ he says, his voice playing up and down the diplomat’s scales: he is frank, a man of the world, and his smile says, now Wolsey, now Wolsey, you’re a man of the world too. (68)	”Hör nu här, min nådig herre,« säger han, med en röst som rör sig upp och ner på diplomatens skala: har är rättfram, han är en man av värld och hans leende säger, så ja Wolsey, så ja Wolsey, ni är själv en man av värld. (68)

'I do not ask you,' says Wolsey, relentless, 'whether in this matter you have sought the advice of your relatives in the Howard Family. ---' (69)	»Jag frågar er inte«, säger Wolsey skoningslöst, »om ni har sökt råd hos era släktingar i familjen Howard i den här frågan. ---« (69)
'You think your viewpoint is original, do you?' he says gloomily. (101)	»Du tror att du har en originell synpunkt?« säger han. (95)
'Put your cap on,' he says mildly. (128)	»Sätt på dig hättan«, säger han milt. (116)
She rests one delicate finger on the gray velvet she so admires, and says softly, 'Don't ask, don't get.' (139)	Hon låter ett smäckert finger vila på den grå sammet hon så beundrar och säger mjukt: »Klappa inte och dig skall intet varda upplåtet.« (125)

Exempel ur *The Sweetest Dream* (H2) av Doris Lessing:

KT	MT
Johnny said quickly, 'Too many hassles. You wouldn't understand ... what the CIA wants, the CIA gets.' (6)	Johnny sa: "Alldeles för många hakar. Du förstår inte det här ... CIA får alltid sin vilja igenom." (15)
'Well, you at least get a good education,' said Johnny airily, and she could hear the unspoken: Look what it did for me. (11)	"Ja, man får i alla fall en bra utbildning", sa Johnny högdraget och hon hörde mellan raderna: Se bara vad det gav mig. (19)
'And,' said Frances, quoting, meaning to sound ironical and failing, 'it's non-addictive, and you can give it up at any time.' (19)	"För de är inte vanebildande och du kan sluta med dem när som helst", sa Frances och ville låta ironisk men lyckades inte. (26)
'Money,' he said loftily, 'is really not the point here.' (21)	"Här handlar det faktiskt inte om pengar", sa han högdraget. (28)
With humour that made his voice grate, he said, 'We're class enemies, don't you see? --' (32)	Med en humor som kom rösten att skorpa sa han: "Förstår du inte att vi är klassfiender? --" (37)
She said in a voice stiff with anger, 'It seems to me that I never think of anything else but the children.' (36)	Rösten var stel av ilska när hon svarade: "Jag gör inte annat än tänker på barnen." (40)
Andrew said, calling after them, 'Careful, Tilly's watching.' (41)	Andrew ropade efter dem: "Ta det försiktigt, Tilly tittar." (45)
Then, as he turned to run up the stairs, he said quietly, urgently, 'She really is in a bad way.' (43)	Och just som han vände sig om för att skynda uppför trappan sa han lågmält och ivrigt: "Hon är faktiskt illa däran." (47)
'No,' he said, with a twisted smile, more of an appeal than he knew, 'But perhaps I am?' (43)	"Nej", sa han med ett snett leende som var mer vädjande än han själv visste om. (47)
'Did you know that your ... that Phyllida was here?' said Rose to Johnny, giggling. (46)	"Visste du att din ... att Phyllida har varit här?" sa Rose till Johnny och fnittrade. (49)
'What?' said Johnny, sharp, with a quick glance at Frances. (46)	"Va?" sa Johnny skarpt och kastade ett öga på Frances. (49)
Rose said sourly, 'We're all sorry about Kennedy, aren't we?' (47)	Rose sa surt: "Alla tycker ju det är hemskt, det här med Kennedy, eller hur?" (50)

'I'm James,' he said, flushing. (47)	"Jag heter James", sa han och rodnade. (50)
'James is my friend, well he's my cousin actually,' said Rose, managing to be both nervous and aggressive. (47)	"James är vän till mig, ja egentligen är han min kusin", sa Rose och lyckades vara på en gång nervös och aggressiv. (50)
'Who paid the loony?' said James, having recovered again, though he was flushed with the effort of asserting himself. (48)	"Och vem har betalat galningen?" sa James som hade hämtat sig igen, även om han var röd om kinderna av ansträngningen att göra sig gällande. (51)
'What do you <i>mean</i> ?' said Rose, frantic, angry. (48)	"Vad <i>menar</i> du?" sa Rose ilsket, uppjagat. (51)
'Well, I do,' said Frances, her face and voice softening, because it was Sophie. (51)	"Men det är jag", sa Frances och ansiktet och rösten ve knade eftersom det var Sophie. (53)
'Where is she? I want Frances,' shouted Phyllida, while Andrew was saying quietly, 'Hush, don't shout, I'll get her.' (58)	"Var är hon? Jag vill träffa Frances", skrek Phyllida medan Andrew helt lugnt sa: "Var snäll och skrik inte så, jag ska hämta henne." (59)
Andrew said quietly, but his voice was shaking, 'You can't expect Frances to look after you. Why should she?' (59)	"Du kan väl inte räkna med att Frances ska ta hand om dig", sa Andrew lugnt, fastän rösten skälvde. (60)
'Well,' said Colin, coldly furious, 'what do you expect?' (60)	"Vad hade du väntat dig?" sa Colin med kyligt raseri. (60)

Exempel ur *The Line of Beauty* (H3) av Alan Hollinghurst:

KT	MT
'She's pretty volatile, you know,' he said, quietly impressed by his own choice of word. (6)	"Hon har ett något labilt sinne, om du förstår," sa han, i det tysta imponerad av sitt eget ordval. (14)
'You're such a snob,' she said, with a provoking laugh; ---' (7)	"Du är en sådan snobb", sa hon med ett retsamt skratt; --- " (15)
'That's all right, my friend,' said Leo quietly, so that Nick had the impression there was someone else there. (14)	"Det är ingen fara", sa Leo tyst, så att Nick fick intrycket att det fanns någon annan där. (21)
'Next week?' he said with a shrug. (14)	"Nästa vecka?" sa han med en axelryckning. (21)
'I most certainly will,' said Nick, pretending he thought all this was positive but feeling abruptly miserable and stiff in the face. (14)	"Det ska jag verkligen se till att göra", sa Nick och låtsades att han tyckte att allt detta var positivt, men nu kände han sig eländig och stel i ansiktet. (22)
'Yes, Nick, it does,' she said, with the offended tone that sometimes follows a moment of self-exposure. (17)	"Ja, Nick, det gör det", sa hon, med den förorättade ton som ibland följer på ett personligt avslöjande. (25)
'I don't think we were terribly surprised,' said Rachel, with her characteristic tremor of irony. (24)	"Jag tror inte vi blev så farligt överraskade", sa Rachel med sitt karaktäristiska ironiska darr på rösten. (31)

‘As far as I know,’ said Nick, trying to make the five little words sound both casual and judicious. (25)	”Ja, såvitt jag vet”, sa Nick och försökte få de fyra små orden att låta lika obesvärade som insiktsfulla. (31)
‘You have the oddest idea of what might do people good,’ he said, musingly but indignantly. (25)	”Du har de märkligaste idéer om vad som är bra för folk”, sa han tankfullt men harmset. (32)
‘The thing is, darling, quite simply, that it’s vulgar and unsafe,’ she said, in one of her sudden hard formulations. (25)	”Saken är helt enkelt den, älskling, att det är vulgärt och farligt”, sa hon – en av hennes snabba hårda formuleringar. (32)
‘Yeah – sensitive skin ... it’s a bloodbath when I shave. Literally,’ said Leo, with a quick glance that showed Nick that he liked to make his point. (29)	”Ja – känslig hy ... det är rena blodbadet när jag rakar mig. Bokstavligt talat”, sa Leo med ett kvickt ögonkast som fick Nick att förstå att han tyckte om att uttrycka sig klart och tydligt. (35)
‘Ah, there you are ...’ said Leo, with a wary chuckle, before changing the subject. ‘It’s nice where you live,’ he said. (30)	”Ja, då förstår du ...”, sa Leo med ett försiktigt litet skratt, innan han bytte ämne: ”Det är ett schyst ställe du bor på.” (37)
‘Sorry,’ he said, with a hint of humour. (31)	”Tyvärr”, sa han, med en antydning till humor. (37)
‘I know,’ Nick said, with a little smile, as Leo reached out and squeezed his shoulder, just by his shirt collar, and slowly let go. (31)	”Jag vet”, sa Nick med ett litet leende, medan Leo sträckte ut handen och kramade hans axel, alldeles vid skjortkragen, och sedan långsamt släppte. (37–38)
‘I don’t bear grudges,’ Leo said sternly: ‘I’m not that kind of person.’ (33)	”Jag är inte långsint”, sa Leo barskt: ”Jag är inte den typen.” (39)
‘I’m sure you’re not,’ Nick said, with a quick discountenancing shudder. (33)	”Det förstår jag”, sa Nick med en kort ogillande rysning. (39)
‘She’s dead religious,’ he said, with a short defeated chuckle. (35)	”Hon är superreligiös”, sa Leo med ett kort sorgset skratt. (41)
‘I’ve got an idea,’ he said tentatively. (35)	”Jag har en idé”, sa han prövande. (41)
Nick said quietly, ‘Yes, that’s right.’ (41)	Nick sa lågt: ”Ja, just det.” (47)
‘Well,’ said Leo under his breath, ‘two sorts of arse-licking in ten minutes’ – so that Nick laughed and hit him on the arm and immediately felt better. (42)	”Jaha ja”, sa Leo med sänkt röst, ”två sorters rövslickande på tio minuter” – och Nick skrattade och slog till honom på armen och kände sig genast bättre. (48)

Exempel ur *Two Years Eight Months and Twenty-Eight Nights* (H4) av Salman Rushdie:

KT	MT
“So <i>genug</i> ,” Elfenbein said, smiling his Beverly Hills smile. (32)	»Så <i>genug</i> «, sa Elfenbein och log sitt Beverly Hills-leende. (51)
“If the story is true,” he said, making conversation to be polite, to conceal his lack of interest in this old-time folderol, “---” (34)	»Om berättelsen är sann«, sa han av artighet, för att konversera, för att dölja sin brist på intresse för det gamla dravlet, »---« (54)
“I always thought,” he said furiously, “you should have been beaten harder as a child, to thrash the buggery out of you.” (35)	»Jag har alltid tyckt”, sa han ursinnigt, »att du borde ha fått mer stryk som barn för att piska bögerierna ur dig. « (54)

“To bring a country place to heel,” the orphan chatelaine of La Incoerenza stiffly said, “---” (43)	»För att få fason på ett lantställe«, sa den föräldralösa slottsfrun på La Incoerenza kyligt, »---« (65)
“I can’t complain,” she said, addressing neither Mr. Geronimo nor Manager Oldcastle, rebuking herself as if she were her own governess. (48)	»Jag ska inte klaga«, sa hon utan att tala till vare sig mr Geronimo eller förvaltare Oldcastle, tillrättavisade sig själv som om hon var sin egen guvernant. (73)
“My wife is buried on that hill,” he said firmly, “---” (50)	»Min hustru ligger begravnen på den där höjden«, sa han bestämt, »---« (75)
“Exactly,” he said with great firmness. (84)	»Exakt«, sa han bestämt. (117)
“Jesus,” she said aloud standing right in the little hallway of The Bagdad, “---” (108)	»Jesus«, sa hon högt där hon stod i The Bagdads lilla entré, »---« (148)
“In the first place,” Dunia said, tetchily, “---” (115)	»För det första«, sa Dunia retligt, »---« (158)
“The time will come when it’s time”, Ghazali said, infuriatingly, and turned away to his book. (123)	»Den dagen kommer när det är dags«, sa Ghazali på ett oerhört irriterande sätt och vände sig till sin bok. (168)
“---This I can say we already accomplished,” he said proudly, “---” (132)	»---Detta, kan jag säga, har vi redan åstadkommit«, sa han stolt, »---« (179)
“The fairy world is real,” she said soothingly, <i>listening</i> to his inner confusion, “---” (153)	»Älvornas värld är verklig«, sa hon lugnande, <i>lyssnande</i> till hans inre förvirring, »---« (209)
“At this point, and in my present condition,” he said, surprising himself by finding a version of one of Alexandra Fariña’s mottoes issuing from his lips, “---” (155)	»Vid den här tidpunkten och i mitt nuvarande tillstånd«, sa han och överraskade sig själv med att låta en version av Alexandra Fariñas motto komma över sina läppar, »---« (212)
“He’ll answer to me,” said Oliver Oldcastle monumentally. (161)	»Han kommer att stå till svars inför mig«, sa Oliver Oldcastle grandioöst. (219)
“What’s that to me?” he said in a curt, discourteous manner. (184)	»Vad har det med mig att göra?«, sa han ohövligt. (248–249)
--- and said in a loud voice that made many of his fellow workers pay attention, “Excuse me, sir, but I have an important question for you concerning the machine.” (187-188)	--- och sa med hög röst som fick många av hans arbetskamrater att spetsa öronen, »Ursäkta mig, sir, men jag har en viktig fråga till er som rör maskinen.« (253)
“No,” she said, her expression unwontedly grim. (189)	»Nej«, sa hon med ett ansiktsuttryck som var ovanligt strängt. (255)
“It was a time of plagues,” said the box in its new male voice, “---” (189)	»Det var en tid för farsoter“, sa asken med sin nya manliga röst, »---“ (255)
“The universe has ten dimensions,” he said, gravely. (210-211)	»Universum har tio dimensioner“, sa han allvarsamt. (282)
“You can have as many of these little trinkets as you want,” said Zumurrud in his giant’s voice, “---” (228)	»Ni kan få så mycket ni vill av det här nippet“, sa Zumurrud med sin tordönstämman, »---“ (305)

Exempel ur *The Buried Giant* (H5) av Kazuo Ishiguro:

KT	MT
'Oh, I'm afraid of them, sir,' she said with a smile. (12)	"Visst är jag rädd för dem, sir", sa hon och log. (17)
She came right up to him, and concerned no doubt that the wind would carry their words up to the stranger, said in a low voice: '---' (16)	Hon gick fram till honom och sa med låg röst, säkerligen angelägen om att vinden inte skulle bära med sig hennes ord upp mot främlingen: "---" (21)
--- and he had said, loudly and with some conviction: 'Don't worry, princess. Don't you worry.' (23)	--- men han sa högt och övertygande: "Oroa dig inte, prinsessa. Oroa dig inte." (27)
And it was then that she said, her voice muffled so he at first thought he had misheard: '---' (25)	Och det var då hon sa med halvkvävd röst, så att han först trodde sig ha hört fel: "---" (29)
Then he shook his head and said quietly: 'It's odd, the way I can't recall him at all just now.' (32)	Sedan skakade han på huvudet och sa stilla: "Det är underligt att jag just nu inte minns honom alls." (36)
'Let's not be hasty to speak harshly to this lady, princess,' Axl said gently. (40-41)	"Låt oss inte förivra oss och tala strängt till denna dam, prinsessa", sa Axl stilla. (44)
Then she squeezed his hand and said quietly: '---' (46)	Sedan kramade hon hans hand och sa tyst: "--" (49)
After a while, Beatrice said quietly: 'Axl, I feel afraid.' (48)	Efter en stund sa Beatrice tyst: "Axl, jag är rädd." (51)
'Wait a moment, Axl,' Beatrice said quietly. (53)	"Vänta ett ögonblick, Axl", sa Beatrice tyst. (55)
Eventually the woman gestured for them to enter her hut, but Beatrice, coming up to him, said softly: '---' (56)	Till sist gjorde kvinnan tecken åt dem att stiga in i hennes hus, men Beatrice gick fram till Axl och viskade: "---" (57-58)
'Walk slowly, princess,' Axl said softly. (61)	"Gå långsamt, prinsessa", sa Axl tyst. (62)
Finally he turned to Axl and Beatrice, and switching to their language, said with no trace of an accent: '---' (63)	Till sist vände han sig till Axl och Beatrice och gick över till deras språk utan minsta spår av brytning: "---" (64)
Then Beatrice said quietly: '---' (65)	Sedan sa Beatrice stilla: "---" (66)
'My guests have not yet breakfasted,' Ivor said, breaking in. (79)	"Mina gäster har ännu inte ätit frukost", inflikade Ivor. (78)
Then turning to Axl and Beatrice, Ivor shook his head and said gravely: '---' (79)	Sedan vände han sig till Axl och Beatrice, skakade på huvudet och sa allvarsamt: "---" (79)
Axl and Beatrice exchanged looks, and she said quietly: '---' (86)	Axl och Beatrice utbytte blickar, och hon sa med låg röst: "---" (85)
'Go see what he wants, Axl,' Beatrice said quietly. (86)	"Gå och hör efter vad han vill, Axl", viskade Beatrice. (86)
'But the elders may not be able to hold them back for ever,' he said into the dark, though	"Men det är inte säkert att de äldste kan hålla dem tillbaka så länge till", viskade han

under his breath, even as his hand had stroked the side of the wagon. (93)	ut i mörkret, samtidigt som han med handen strök utmed vagnens sida. (92)
Wistan had then straightened, glanced carefully over his shoulder, and said in a low voice: '---' (96)	Sedan rätade Wistan på sig, såg sig försiktigt om över axeln och sa med låg röst: "---" (95)
'Master Wistan,' Beatrice said quietly, '---' (104)	"Mäster Wistan", sa Beatrice tyst, "---" (102)

Exempel ur *A Bride Worth Millions* (L1) av Chantelle Shaw:

KT	MT
'There will be no press coverage of our wedding,' Luca said tersely. (10)	"Pressen kommer inte att närvara på bröllopet", klippte Luca av. (5)
'Luca,' she said huskily. (11)	"Luca", andades hon. (7)
'I've been invited to a society wedding,' he said drily. (13)	"Jag är bjuden på ett societetsbröllop", förklarade han kort. (9)
Usually Athena felt intimidated by the butler, but she resisted the urge to slink away back to her room and said coolly, 'Thank you, Baines, but I must see my future husband.' (20)	Trots att butlern i vanliga fall skrämde henne skyndade hon sig förbi honom. "Tack, Baines. Men jag måste prata med min framtida make." (18)
'Don't be stupid – of course you have to marry me,' Charlie said sharply as he walked over to her and caught hold of her arm. (21)	"Fåna dig inte, det är klart att vi ska gifta oss", fråste Charlie och gick fram till Athena innan han greppade tag i hennes arm. (19)
'But you can't live a lie for the rest of your life – and nor can you expect me to,' Athena said shakily. (21)	"Du kan inte leva i en lögn för resten av livet. Och inte jag heller", viskade Athena. (19)
'--- Who else do you think will want to marry a twenty-five-year-old virgin with a hang-up about sex?' Charlie said viciously. (22)	"---, och ingen annan kommer att vilja gifta sig med en tjugofemårig oskuld som har problem med närhet", raljerade Charlie. (20)
'Who would have guessed that our daughter will be related by marriage to <i>royalty</i> ?' Veronica Howard said excitedly. (23)	"Tänk att vår dotter ska gifta sig med en adlig person!" utropade Veronica Howard upphetsat. (21)
'I can't go home. I live with my parents, and I don't think they will want to see me once they find out what I've done,' Athena said in a low voice. (27)	"Jag kan inte åka hem. Jag bor med mina föräldrar och de vill nog inte veta av mig när de får reda på vad jag har gjort", berättade Athena lågmält. (27)
'Over the past few months I've attended courses on French cookery and flower arranging and learning how to be a perfect hostess, so that I could arrange dinner parties for Charlie's business clients,' Athena said stiffly. (28)	"De senaste månaderna har jag gått kurser i blomsterarrangemang och hur man blir den perfekta värdinnan för att kunna hålla i middagsbjudningar för Charlies affärsklienter", svarade Athena stelt. (29)
'Here,' Luca said gruffly, pushing a tissue into her hands. (29)	"Här." Luca räckte henne ett paket pappersnäsdukar. (29)

'Then today seems a good day to start,' he said drily. (29)	"Det kanske är dags att du börjar", svarade han torrt. (29)
'On the contrary,' Luca said curtly. (31)	"Jag gifter mig faktiskt inom en vecka. Innan min trettiofemårsdag", meddelade Luca kort. (32)
For a few seconds an angry silence hummed down the line, before Emilio said coldly, '---' (31)	Efter några sekunders ilsken tystnad tog Emilio till orda. "---" (32)
'Charles watched you drive off with this Luca in his flash sports car,' Veronica had said shrilly. (35)	"Charles såg er åka iväg i Lucas sportbil", snäste Veronica. (37)
'---' Veronica had said coldly. (35)	"---", hade Veronica kyligt klippt av. (37)
'I think that's a <i>very</i> good idea," Athena said over loudly. (37)	"Det är en väldigt bra idé", kvittrade Athena. (40)
'You are not in my bed. This hotel suite has two bedrooms. Let's get a few facts straight,' he said grimly. (39)	"Du ligger inte i min säng. Hotellsviten har två sovrum", väste han. (43)
' <i>This</i> is what I mean,' he said harshly, dropping a pile of newspapers onto the bed. (40)	"Det är det här jag menar", muttrade han och slängde några tidningar på sängen. (44)
'Oh, my God,' Athena said faintly. (41)	" <i>Herregud ...</i> " andades Athena. (45)

Exempel ur *SOS: Convenient Husband Required* (L2) av Liz Fielding:

KT	MT
'You're saying that I'd lose the house anyway,' she said dully. 'That whatever I do I lose.' (11)	– Du menar att jag förlorar huset i vilket fall som helst. Det spelar ingen roll vad jag gör. (357)
'Really? So let me guess,' May said, less than amused; he was overdoing it with the "idiot". '---' (23)	– Jaså, det säger du? Så låt mig gissa. Anledningen till att du --- (378)
'Nancie,' she said, ignoring what she assumed he thought was flattery, 'is not an injured bird, stray dog or frightened kitten.' (23)	– Nancie är inte en kattunge. (379)
'No,' she said quickly. (32)	– Nej, skyndade hon sig att säga. (391)
'Thanks, gorgeous,' he said softly. (41)	– Tack, sötnos, sa han mjukt. (403)
Swallowing down a lump the size of her fist, she said, 'I'll take that, shall I?' (41)	– Ska jag ta den där? frågade hon med en klump i halsen. (403)
He shook his head and, suddenly suspicious, she said, 'When was the last time you actually saw Saffy?' (LK2, 42)	När han undvek hennes blick och skakade på huvudet började hon bli misstänksam. – När träffade du egentligen Saffy senast? (LM2, 404)
'Not this time,' she said, her voice as crisp as new snow. '---' (44)	– Inte den här gången, Adam. Det är alldeles för komplicerat. --- (408) *
'I'm pretty good at complicated, too,' he said, his voice as gentle as the caress of his breath against her hair. (44)	– Berätta! upprepade han mjukt. (408)

‘---’ she said in a rush. (45)	Endast repliken. (408)
“ <i>Just</i> like her mother ...” she said, using the disapproving tone she’d heard a hundred times. (45)	” <i>Precis</i> som sin mor ...” (409)
‘There is no one else,’ he said, cutting her off. (47)	– Det finns ingen annan jag kan fråga, avbröt han. (414)
‘Nancie is not a duck,’ she said a touch desperately. (48)	– Nancie är inte en anka, sa hon med något desperat i rösten. (415)
‘I’m serious,’ he said, a touch more sharply than he intended. (54)	– Jag menar allvar, sa han. (423)
‘I think the fact that she’s chewing your neck is the clue,’ she said distractedly. (56)	– Det faktum att hon tuggar på din hals är nog en bra ledtråd, svarade hon. (426)
‘Don’t!’ she said, her throat so tight that the words were barely audible. (57)	– Sluta! Hon var så tjock i halsen att hon knappt fick fram orden. (428)
‘That would account for the kitten, then,’ she said stiffly. ‘And the trousers hanging over the Aga.’ (59)	– Därav kattungen i köket, förstår jag. Och byxorna på spisen. (430)
‘He’s doing you a favour, May. You won’t want to keep him waiting,’ she said primly before turning to leave. (59)	– Han gör dig en tjänst, May, sa Robbie och snörpte på munnen. Låg honom inte vänta för länge. Hon vände på klacken för att gå. (431)
‘I’m aware that Mr Wavell is one of our more successful ex-pupils,’ he said rather stiffly. (63)	– Ja, jag känner till att mr Wavell är en av våra allra mest framgångsrika före detta elever, sa Davidson stelt. (437)
‘You’ll learn the way I did when your grandfather brought you home, no more than a month old,’ she said abruptly. (65)	– Du får lära dig på samma sätt som jag gjorde när din morfar kom hem med dig, svarade hon kärvt. (440)

Exempel ur *A Mistletoe Proposal* (L3) av Lucy Gordon:

KT	MT
‘Certainly not,’ she said with dignity. (186)	– Absolut inte, svarade hon med värdighet. (11)
‘My brothers own a garage in Crimea Street,’ she said with dignity. (189)	– Mina bröder äger en verkstad på Crimea Street, upplyste hon. (11)
‘They did not “let me” because I didn’t ask their permission,’ she said indignantly. (193)	– De gjorde det. (12)
‘Well, you don’t have to,’ he said gently. (301)	– Det behöver du inte oroa dig för, sa han milt. (18)
‘Indeed,’ Roscoe said carefully. (341)	– Jaså? sa Roscoe avvaktande. (21)
‘You would indeed,’ Roscoe said, still guarding his words. (344)	– Inte det? frågade Roscoe. (21)
‘I’m just the delivery man,’ he said mildly. (369)	– Jag är bara ett bud, sa han milt. (22–23)
‘Look, I just came back to return your papers,’ he said hastily. (386)	– Jag kom bara för att ge dig dokumenten, tillade han. (23)
‘All right,’ Roscoe said hastily. (404)	– Okej, sa Roscoe hastigt. (25)

‘Not again!’ David Farley said in exasperation. (424)	– Inte nu igen! utbrast David Farley frustrerat. (26)
‘Because she doesn’t want to,’ Roscoe said bluntly. (428)	– För att hon inte vill, svarade Roscoe. (26)
‘Thanks,’ David Farley said gratefully. (430)	– Tack, sa David Farley. (26)
‘He’ll end up with a criminal record, and my mother will have a broken heart,’ Roscoe said harshly. (443)	– Men då hamnar han i belastningsregistret och mamma blir förtvivlad, sa Roscoe kärvt. (27)
‘I’m fine,’ he said quickly. ‘---’ (458)	– Bra, mumlade Roscoe hest. Han harklade sig. – --- (28)
‘Among other things,’ he said carefully. (539)	– Bland annat, svarade han försiktigt. (33)
But the next moment the bars collapsed and he said roughly, ‘Hell, no! You’d better know the real reason. ---’ (550)	Men i nästa sekund kollapsade han. – Okej, det är inte hela sanningen, fortsatte han kärvt. (34)
‘The worst mistakes are sometimes made by people who are desperately trying to avoid mistakes,’ she said sympathetically. (567)	– De värsta misstagen begås ibland av människor som verkligen försöker undvika att göra misstag, sa hon deltagande. (35)
‘I didn’t say that,’ he said sharply. ‘Will you stop interrogating me as if I were a prisoner in the dock?’ (610)	– Nej, invände han vasst. Kan du sluta förhöra mig som om jag vore en brottsling? (38)
‘Hi, I’ve been hoping to hear from you,’ he said cheerfully. (638)	– Hej! Jag hoppades att du skulle höra av dig, sa han glatt. (40)
‘Tell me more about him,’ Pippa said cautiously. (641)	– Berätta lite mer om honom, bad Philippa avvaktande. (40)

Exempel ur *Her Nine Month Confession* (L4) av Kim Lawrence:

KT	MT
‘You always were a book-worm,’ he said, smiling. (163)	“Du har alltid varit en riktig bokmal”, sa han och log. (189)
‘I didn’t know Lara had a child,’ he said, struggling to make himself heard above the din. (339)	“Jag visste inte att Lara fått barn”, sa han och kämpade för att göra sig hörd i oväsendet. (204)
‘Oh, there was never any doubt about that,’ she said quietly. (547)	“Det rådde det aldrig några tvivel om”; sa hon lågt. (220)
‘You’ve had a shock,’ she said, attempting to sound placatory. (633)	“Du har fått en chock”, sa hon och försökte låta blickande. (226)
‘It was not your choice to make,’ she said evenly. (701)	“Det var inte ditt beslut att fatta”, sa hon lugnt. (231)
‘--- That,’ she said firmly, ‘is rich.’ (735)	“--- Det”, sa hon bestämt, “är att vara rik.” (233)
‘I wasn’t,’ she said in a voice that lacked all intonation. (762)	“Det hade jag inte”, sa hon. (236)
She was taken aback when he said, almost accusingly, ‘You smell of something...flowers...?’ (765)	Nästan anklagande sa han: “Du luktar något ... blommor ...?” (236)

'Thanks, but it's probably nothing,' she said, her laugh brittle. (1095)	"Tack, men det är säkert inget", sa hon och skrattade till. (262)
'It doesn't work like that, I'm afraid,' the man said gently. (1211)	"Det fungerar inte så, är jag rädd," sa mannen försiktigt. (270)
He stopped, an odd expression spreading across his face before he said abruptly, 'Fine. So...?' (1245)	Han avbröt sig och fick något märkligt över sig, innan han raskt tillade: "... bra ut. Nå ...?" (273)
She looked at him, her blank look fading as he held up his phone and said softly, 'I've just been contacted.' (1308)	Hon såg oförstående på honom, så han höll upp mobile och sa: "Jag har just blivit kontaktad." (278)
'When we were children,' she said quietly. (1398)	"När vi var små", sa hon med låg röst. (285)
'I suppose he does,' she said faintly. (1406)	"Jag antar det", sa hon med svag röst. (285)
Her voice no longer quivered and was firm with conviction as she said, '---'. (1525)	Lily rätade på sig och rösten var beslutsam när hon sa: "----" (293)
'Come in,' he said, concern roughing his voice as he placed a guiding hand in the small of her back. (1863)	"Kom in", sa han, och satte handen mot ländryggen på henne för att ledsaga henne. (321)
'It's a very nice house,' she said politely. (1868)	"Vilket fint hus", sa hon artigt. (321)
She choked back the emotional sob that was never far away, her voice quivering as she said quietly, 'You believed she'd get well.' (1877)	Hon kvävde en snyftning som aldrig varit långt borta och rösten darrade när hon sa: "Du trodde att hon skulle bli bra igen." (322)
'I see,' he said thickly, looking into the beautiful heart-shaped face turned up to his. (1966)	"Jag ser", sa han med tjock röst och såg in i det vackra, hjärtformade ansiktet. (329)
Her long lashes fluttered downwards and then lifted as she said throatily, 'I liked it. Could you kiss me again?' (1977)	Lilys långa ögonfransar sänktes och lyftes sedan igen när hon med hes röst sa: "Jag gillade det. Kan du kyssa mig igen?" (329)

Exempel ur *Jess's Promise* (L5) av Lynne Graham:

KT	MT
'You never know,' Jess said with determined optimism, though actually she did know very well. (78)	– Man vet aldrig, försökte Jess, även om hon mycket väl visste hur det låg till. (4)
'I need to talk to you. You'll be at church later and you're often on duty in the evening at weekends,' he said gruffly, and something odd in his voice made her lift her head, her unusually light grey eyes questioning. (108)	– Jag måste prata med dig. Du jobbar ju ofta på helgkvällarna, mumlade han. Något konstigt i rösten fick Jess att undrande lyfta blicken. (5)
Finally steeling herself, with her backbone rigid, she turned back and said without any expression at all and a tightness in the foot of her throat that gave her voice a husky edge, 'I'd appreciate a word with you, Cesario...' (290)	Till slut stålsatte hon sig, och rakryggad med uttryckslös min men med en klump i halsen vände hon sig mot honom. – Jag skulle uppskatta att få byta några ord med dig, Cesario ... (14)

‘That’s enough,’ she said shakily, her hands rising against his broad shoulders to push him back from her. (710)	– Det räcker, flämtade hon och satte händerna mot hans axlar för att fösa bort honom. (34)
‘Well, if you like bling,’ Melanie said drily, encouraging the saleswoman to display the dress so that the pearl-beaded bodice and the scattered crystals on the skirt sparkled in the light, her lack of enthusiasm palpable. (743)	– Om man gillar glitter, kommenterade Melanie torrt och bad butiksbiträdet att hålla upp klänningen så att pärlorna på livstycket och alla små kristaller på kjolen gnistrade i ljuset. Hennes brist på entusiasm var påtaglig. (36)
‘A temporary marriage could never feel real,’ she said quietly, thinking of the very long, wordy legal contract she’d had to sign a couple of weeks earlier before the marriage could go ahead. (999)	– Ett tillfälligt äktenskap kan aldrig kännas äkta, sa hon tyst och tänkte på det långa, ordrika juridiska kontrakt hon varit tvungen att skriva under ett par veckor tidigare. (48)
‘As you can see by his choice of bride, though, Cesario is <i>not</i> most men,’ her companion said scornfully. (1029)	– Som du ser på valet av brud är Cesario inte som andra män, kontrade väninnan sarkastiskt. (49)
‘Watch out,’ Sharon said anxiously nonetheless. (1092)	– Akta dig, fortsatte hennes mamma. (53)
‘I think we can do without the sunglasses,’ he said wryly, with a nod in the direction of the rain streaming down the nearest porthole. (1205)	– Jag tror du kan skippa solglasögonen, föreslog han och nickade mot fönstergluggen där regnet strilade mot rutan. (58)
She pressed two fingers to the final scar on her midriff and said fiercely, ‘You missed one!’ (1316)	Jess lade sig på rygg bredvid honom och tryckte ner två fingrar på det sista ärrer strax under revbenen och anmärkte med viss hetta. – Du missade ett. (63)
‘Sorry, I just don’t like to talk about it,’ she said unevenly, one hand curling into a fist on the sheet as if even saying that much was a major challenge. (1326)	– Förlåt, men jag tycker inte om att prata om det, försvarade hon sig med ena handen hårt knuten mot lakanet, som om bara det yttrandet kostade på. (63)
‘I think she’s painted something for you,’ Cesario said carelessly. (1702)	– Jag tror att hon målat något, sa Cesario nonchalant. (83)
‘It’s very hot. I’m kind of sleepy,’ Jess said truthfully. (1722)	– Det är varmt och jag känner mig sömnig, svarade Jess sanningsenligt. (83)
‘I’m sorry about the painting. I know how much you valued it,’ she said awkwardly. (1753)	– Jag är hemsk ledsen för din målning. Jag vet hur mycket du tyckte om den, fick hon fram. (85)
‘I gather this is part of my new swanky image,’ she said tartly, turning her head to look at him after she had walked all the way round the luxury car. (1773)	– Jag antar att det här är en del av min nya flotta image, kommenterade hon vasst och vände sig mot honom efter att ha gått runt lyxbilen ett varv. (86)
‘I can see that my ownership of the house would have been a major attraction to someone in your circumstances,’ Cesario said drily. (2058)	– Jag kan förstå att det måste varit frestande för någon i din situation, kommenterade Cesario. (99)
‘No problem,’ she said, schooling her voice to control it. (2079)	– Inga problem, svarade hon behärskat. (100)
‘I want to be with you. I <i>need</i> to be with you,’ Jess said boldly. (2127)	– Jag vill vara med dig. Jag <i>måste</i> få vara med dig, flög det ur Jess. (102)

‘There are things I have to say to you, <i>mia bella</i>,’ Cesario said very seriously before they reached the bedroom they invariably shared. (2206)	– Det finns några saker jag måste berätta, <i>mia bella</i>, sa Cesario allvarligt innan de kom till sovrummet de undantagslöst delade. (105)
‘I can be a bit slow on the uptake sometimes,’ she said shakily. (2217)	– Jag kan vara lite trög ibland, svarade Jess ostadigt. (107)